สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การประเมินโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

EVALUATION ON TRAINING PROGRAM OF VETERINARY SUPERVISOR ON LIVESTOCK FARMS BY DEPARTMENT OF LIVESTOCK DEPARTMENT, MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES

T 061163

อิสราภรณ์ ทองเพียง

ISARAPORN THONGPIANG

วท
ส764 ก
2548

เลขหมู่ 61163
เลขทะเบียน
วัน,เดือน,ปี 17 ก.ค. 2549

b 11551951
i

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาวิทยาศาสตร์ (วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป)
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2548

ISBN 974-15-2075-1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

EVALUATION ON TRAINING PROGRAM OF VETERINARY SUPERVISOR ON LIVESTOCK FARMS BY DEPARTMENT OF LIVESTOCK DEPARTMENT, MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES

ISARAPORN THONGPIANG

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL

OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF

MASTER OF SCIENCE IN SCIENCE EDUCATION

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2005

ISBN 974-15-2075-1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2005

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การประเมินโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
นักศึกษา	นางสาวอิสราภรณ์ ทองเพียง
รหัสประจำตัว	46065836
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การศึกษาวิทยาศาสตร์ (วิทยาศาสตร์ทั่วไป)
พ.ศ.	2548
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณี ลีกิจวัฒนะ
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก สัตวแพทย์หญิง คณารัตน์ หรินทรานนท์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ของ Stufflebeam กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จากการสุ่มอย่างง่าย โดยตาราง Krejcie และ Morgan จำนวน 179 คน จากประชากร 333 คน ระหว่างวันที่ 27 กรกฎาคม 2 548 ถึงวันที่ 19 สิงหาคม 2548 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามคุณภาพของโครงการฝึกอบรม ใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิต ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวัดมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความถี่

ผลการวิจัยพบว่า โครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคุณภาพสูงที่สุด คือ ด้านผลผลิตซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนอีก 3 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น และด้านกระบวนการ มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผศ.ดร.พรรณี ลีกิจวัฒนะ ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก และ สพ.ญ.คณารัตน์ หรินทรานนท์ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ช่วยตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ทั้ง 7 ท่าน ซึ่งได้แก่ รศ.ดร.รวีวรรณ ชินะตระกูล ผศ.ดร.พรรณี ลีกิจวัฒนะ ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก สพ.ญ.คณารัตน์ หรินทรานนท์ ผศ.ดร.วิไลพร วรจิตตานนท์ รศ.วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์ และ ผศ.ดร.ฉันทนา วิริยเวชกุล ที่เสียสละเวลาและกรุณาให้คำแนะนำดีๆ ในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์จนสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ตลอดจนข้อคิดต่างๆ อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และเป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนประสบผลสำเร็จและขอบคุณคณะเจ้าหน้าที่งานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ดร.ทิวัตถ์ มณีโชติ ดร.ชวลิต โพธิ์นคร และ สพ.ญ.วิมล อยู่ยืนยง ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไข เพื่อการปรับปรุงให้เครื่องมือในการวิจัยมีคุณภาพสูงสุด

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล ขอขอบพระคุณสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ทุกท่านที่ให้ความกรุณาในการตอบแบบสอบถามอย่างสมบูรณ์ รวมถึงกรมปศุสัตว์ที่ช่วยอนุเคราะห์อุปกรณ์และความช่วยเหลือในการทำงานวิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนๆ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการศึกษาวิทยาศาสตร์(วิทยาศาสตร์ทั่วไป) รวมถึงเพื่อนๆ ร่วมงานของกรมปศุสัตว์ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ให้กำเนิด ให้การศึกษา ให้ความรักและกำลังใจอย่างสูงยิ่งตลอดมาจนสำเร็จการศึกษา

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา – มารดา และครู – อาจารย์ ทุกท่านด้วยความเคารพยิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 37

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 38

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นการประเมินโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย..... 40

ตอนที่ 3 ผลการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงการสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย..... 45

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....51

5.1 สรุปผลการวิจัย..... 51

5.2 อภิปรายผล..... 54

5.3 ข้อเสนอแนะ..... 56

บรรณานุกรม..... 58

ภาคผนวก.....62

ภาคผนวก ก ตารางโครงการฝึกอบรม

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ประวัติผู้เขียน..... 78

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... **I**

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... **II**

กิตติกรรมประกาศ ..... **III**

สารบัญ ..... **IV**

สารบัญตาราง ..... **V**

บทที่ 1 บทนำ **1**

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย 3

1.4 ขอบเขตของการวิจัย 3

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย 4

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง **6**

2.1 หลักสูตรฝึกอบรม 6

2.2 การฝึกอบรม 15

2.3 การประเมินหลักสูตร 20

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการฝึกอบรม 26

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย **31**

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 31

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 31

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล 34

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล 34

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

4.1 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....38

4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย.....40

4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ด้านบริบท (Context).....41

4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ด้านปัจจัยเบื้องต้น(Input).....42

4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ด้านกระบวนการ (Process).....43

4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ด้านผลผลิต (Product).....44

4.7 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ด้านบริบท.....45

4.8 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ด้านปัจจัยเบื้องต้น.....47

4.9 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ด้านกระบวนการ.....49

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนโยบายความปลอดภัยด้านอาหาร มีผลสืบเนื่องมาจากภาวะวิกฤติด้านความปลอดภัยของอาหารที่เกิดขึ้นในสหภาพยุโรปอย่างต่อเนื่อง เช่น โรควัวบ้า (Mad cow disease) อาหารตัดแต่งพันธุกรรม สารกำจัดแมลง เป็นต้น ซึ่งสามารถติดต่อหรือถ่ายทอดมาสู่คนได้โดยผ่านทางอาหารเมื่อคนบริโภคเข้าไป(สถาบันอาหาร 2548 : 1) จนทำให้ประชาคมโลกขาดความมั่นใจในระบบและมาตรการด้านความปลอดภัยในอาหารจากสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้สหภาพยุโรปเร่งผลักดันมาตรการความปลอดภัยด้านอาหารมาใช้ จึงจำเป็นต้องนำมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารตามหลักสากลมาใช้ในการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก ซึ่งได้มีการกำหนดมาตรฐานการผลิตตั้งแต่ระดับฟาร์มไปจนถึงโต๊ะอาหาร เพื่อให้สอดคล้องกับกฎระเบียบที่กำหนดไว้

ประเทศไทย ถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตปศุสัตว์สูงสุดในกลุ่มอาเซี่ยน โดยได้นำระบบมาตรฐานการผลิตมากำกับ ดูแลระบบการผลิตทุกขั้นตอนเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพฟาร์มเลี้ยงสัตว์และผลิตผลปศุสัตว์ให้ได้มาตรฐาน ทำให้ผู้บริโภคเนื้อสัตว์ในประเทศไทยได้รับความคุ้มครองมากขึ้น รวมทั้งสินค้าปศุสัตว์จากประเทศไทยสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก

เนื่องจากปัจจุบันมีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ผลิตภัณฑ์สินค้าที่ได้จากการเกษตรมีการส่งออกเพิ่มมากขึ้นรวมถึงผลิตภัณฑ์จากปศุสัตว์ เช่น เนื้อไก่แช่แข็งก็สามารถส่งออกได้เป็นลำดับต้นๆ ของโลก เป็นต้น เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค จึงมีการกำหนดมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ขึ้น ในการจัดให้มีมาตรฐานในระดับฟาร์มนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากผลิตภัณฑ์ทุกชนิดที่ได้จากสัตว์จะเริ่มต้นที่ฟาร์มทั้งสิ้น ถ้ามีการจัดการที่ดีในระดับฟาร์มแล้ว ผลผลิตที่ได้ถ้ามีคุณภาพดีสามารถเป็นสินค้าที่ส่งออกได้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

ฟาร์มเลี้ยงสัตว์มาตรฐานถือได้ว่า เป็นฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากกรมปศุสัตว์ว่าสามารถได้ผลิตภัณฑ์ที่ดีเนื่องจากเป็นเนื้อสัตว์ หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการเลี้ยงที่มีการพัฒนารูปแบบที่ได้มาตรฐานสากล ตามระเบียบมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของกรมปศุสัตว์ ได้กำหนดบุคลากรที่เกี่ยวข้องคือ ผู้ตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ เป็นเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มจากกรมปศุสัตว์ ผู้ประกอบการเป็นเจ้าของฟาร์มหรือผู้จัดการฟาร์มที่ต้องการขอรับรองมาตรฐานฟาร์ม และสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีหน้าที่ควบคุมดูแลการจัดการฟาร์มปศุสัตว์ให้ได้มาตรฐาน ตลอดจนควบคุมป้องกันโรคและการใช้ยาภายในฟาร์มให้เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ตาม มอก. 7001-2540 โดยสัตวแพทย์ต้องได้รับใบอนุญาตสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มจากกรมปศุสัตว์ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์การตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มของกรมปศุสัตว์ และมีคุณสมบัติครบถ้วนตามรายละเอียดของประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งถูกต้องตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับใบอนุญาตควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาฟาร์มให้ได้มาตรฐานเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ถูกสุขลักษณะและเหมาะสมแก่ผู้บริโภคต่อไป

ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจด้านการเกษตร จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาทางด้านบุคคลที่มีบทบาทช่วยให้ผลผลิตทางการเกษตรมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของบุคคล เพื่อที่จะพัฒนาประเทศชาติต่อไป ดังคำกล่าวของ สถาพร ศรีธรรมโรจน์ (2543 : 1-2) ว่า การพัฒนาทรัพยากรบุคคลนั้น หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ ฝึกฝนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และความสามารถของบุคคลในทักษะต่างๆ ในวิชาชีพ การที่องค์กรจะมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงานหรือตำแหน่งที่รับผิดชอบนั้น นอกจากจะใช้ความรู้ความชำนาญหรือประสบการณ์เดิมแล้ว การพัฒนาบุคลากรในระหว่างการทำงานจึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญยิ่งนอกเหนือจากการฝึกปฏิบัติงาน เช่น การสับเปลี่ยนหน้าที่ การเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น แต่การพัฒนาบุคลากรที่นิยมกันมากทั้งองค์การของรัฐบาล และเอกชน ก็คือ การฝึกอบรม ภายใต้แนวคิดที่ว่ามนุษย์ คือ ทรัพยากรที่มีคุณค่า แต่จะต้องมีการลงทุนเพื่อรักษาและพัฒนาให้บุคคลนำความรู้ความสามารถกลับมาตอบแทนในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและความรุ่งเรืองต่อสังคมและประเทศชาติ

การฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยให้มีการพัฒนาทางด้านการปศุสัตว์ เพราะสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มมีบทบาทอย่างมากในการกำกับ ดูแล ด้านสุขภาพ และสุขอนามัยของสัตว์ เพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของฟาร์มมาตรฐาน การฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มนอกจากจะเป็นการพัฒนาฟาร์มเลี้ยงสัตว์ให้เข้าสู่มาตรฐานแล้วยังเป็นการพัฒนาบุคคลในการเพิ่มพูนความรู้ให้มีประสิทธิภาพการทำงานให้ถูกต้องตามหลักวิชาการยิ่งขึ้นในวิชาชีพของตนเองอีกด้วย ทั้งนี้ โครงการฝึกอบรมนับว่าเป็นหัวใจสำคัญยิ่ง เพราะจะเป็นตัวบ่งบอกได้ถึงแนวทาง เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม การประเมินโครงการฝึกอบรมจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำขึ้นเพื่อวิเคราะห์ ตรวจสอบผลสำเร็จว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีข้อดี ข้อจำกัด หรือมีปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขโครงการฝึกอบรมในครั้งต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินคุณภาพโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การประเมินโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย กรมปศุสัตว์ ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดของ Daniel Stufflebeam ซึ่งได้ประยุกต์ใช้รูปแบบประเมินซิป (CIPP MODEL) ซึ่งมีชื่อเต็มว่า "Context-Input-Process-Product Model" ประกอบด้วย

1. การประเมินบริบท
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น
3. การประเมินกระบวนการ
4. การประเมินผลผลิต

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่จะศึกษา คือ สัตวแพทย์ที่มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 ที่เข้ารับการฝึกอบรมโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย จำนวน 333 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือสัตวแพทย์ที่เข้ารับการฝึกอบรมโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 179 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา คือ คุณภาพของโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

1. ด้านบริบท
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น
3. ด้านกระบวนการ
4. ด้านผลผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. โครงการฝึกอบรม หมายถึง โครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์มาตรฐานของประเทศไทย กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีอยู่ 3 หลักสูตร คือ หลักสูตรสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ สาขาโคนม หลักสูตรสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ สาขาสุกร หลักสูตรสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ สาขาสัตว์ปีก แต่ละหลักสูตรประกอบด้วย วิชาเนื้อหาสาระ กระบวนการ วิธีการที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้เข้าใจทักษะและเจตคติ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

2. การประเมินโครงการ หมายถึง การพิจารณาคุณค่าของโครงการในแง่ของความเหมาะสม โดยอาศัยรูปแบบ กระบวนการ เพื่อค้นหา รวบรวมและใช้ข้อมูลจากการวัดตามเกณฑ์ในด้านต่างๆ ของสิ่งที่นำมาประเมินสรุปผลและตัดสินใจโดยใช้รูปแบบการประเมินซิป (CIPP MODEL)

แบบจำลองซิป (CIPP MODEL) หมายถึง รูปแบบการประเมินโครงการแบบหนึ่ง ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้านได้แก่ บริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การประเมินบริบท ได้แก่ การประเมินความมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาวิชา

2.1.1 ความมุ่งหมายของโครงการ หมายถึง ความคาดหวังที่ตั้งไว้ของโครงการ หรือผลที่ต้องการให้เกิดกับผู้เข้าอบรม หลังจากได้ศึกษาครบตามหลักสูตร

2.1.2 โครงสร้างของหลักสูตร หมายถึง กลุ่มรายวิชาที่ผู้เรียนจะต้องเรียนตลอดหลักสูตรการฝึกอบรม

2.1.3 เนื้อหาวิชา หมายถึง มวลความรู้ซึ่งบรรจุไว้ในแต่ละวิชา เพื่อนำมาให้ผู้เข้าอบรม ได้เรียนรู้

2.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ การประเมินทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการตามโครงการ

ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการตามโครงการ หมายถึง สื่อ วัสดุและครุภัณฑ์ที่ใช้ในการอบรม ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมทั้งอาคารสถานที่ งบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

2.3 การประเมินกระบวนการ ได้แก่ การประเมินกิจกรรมการฝึกอบรม การวัดและประเมินผลการอบรม

2.3.1 กิจกรรมการฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เข้าอบรม เพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของโครงการ ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสอนของวิทยากร ในด้านการเตรียมการสอน วิธีการสอน การใช้สื่อการสอน การจูงใจและการเสริมแรง บรรยากาศในการเรียน รวมทั้งบุคลิกภาพของวิทยากร

2.3.2 การวัดและประเมินผลการอบรม หมายถึง กระบวนการทดสอบความรู้ความสามารถของผู้เข้าอบรมด้วยเครื่องมือต่างๆ แล้ววินิจฉัยตัดสินคุณค่าอย่างมีกฎเกณฑ์และนำผลมาปรับปรุงการฝึกอบรม

2.4 การประเมินผลผลิต ได้แก่ การประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

คุณภาพของผู้ที่สำเร็จการศึกษา หมายถึง ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน รวมทั้งความสามารถในการแก้ปัญหาในการทำงาน รู้จักคิดวิเคราะห์วิจารณ์ มีคุณธรรมและจรรยาบรรณในอาชีพ ตามหลักสูตรที่ศึกษาจากการฝึกอบรม

3. สัตวแพทย์ หมายถึง สัตวแพทย์ที่มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่งตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 และผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กรมปศุสัตว์กำหนดเป็นสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542

4. ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ หมายถึง ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มจากกรมปศุสัตว์ ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และประกาศคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการประเมินโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์แห่งประเทศไทย กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้เรียบเรียงเสนอไว้ตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

2.1 หลักสูตรฝึกอบรม
2.1.1 หลักสูตรฝึกอบรมสัตว์แพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์
2.1.2 ความหมายของหลักสูตร
2.1.3 ความสำคัญของหลักสูตร
2.1.4 ประเภทของหลักสูตร
2.1.5 องค์ประกอบของหลักสูตร
2.1.6 ลักษณะหรือรูปแบบของหลักสูตร
2.2 การฝึกอบรม
2.2.1 ความหมายของการฝึกอบรม
2.2.2 ความสำคัญและความจำเป็นในการฝึกอบรม
2.2.3 ประเภทของการฝึกอบรม
2.2.4 กระบวนการฝึกอบรม
2.3 การประเมินหลักสูตร
2.3.1 การประเมินหลักสูตรโดยใช้รูปแบบ CIPP (CIPP Model)
2.3.2 ความหมายของการประเมินหลักสูตร
2.3.3 ความสำคัญของการประเมินหลักสูตร
2.3.4 วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร
2.3.5 รูปแบบของการประเมินหลักสูตร
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการฝึกอบรม

2.1 หลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการจัดการศึกษาและการฝึกอบรม ซึ่งจะประสบผลสำเร็จหรือไม่มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพหรือประสิทธิภาพของหลักสูตร ดังนั้นหลักสูตรจึงเปรียบเสมือนหัวใจในการจัดการศึกษาและการฝึกอบรม หลักสูตรจะเป็นกรอบกำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม ทิศทางในการจัดการเรียนการสอนเข้าไว้ด้วยกันองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร คือ ตัวหลักสูตร เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตรมีดังต่อไปนี้

2.1.1 หลักสูตรฝึกอบรมสัตว์แพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. ฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ให้มีความรู้ประสบการณ์ในการให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหาแก่ผู้ประกอบการเพื่อให้ฟาร์มของผู้ประกอบการเป็นฟาร์มที่ได้มาตรฐาน ตามหลักเกณฑ์การตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มของกรมปศุสัตว์

2. เพื่อให้สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์มีความรู้ความชำนาญปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในมาตรฐานเดียวกัน

3. เพื่อให้สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ได้เรียนรู้การบริหารการจัดการฟาร์ม และเข้าใจถึงโรคที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อการผลิตสัตว์ รวมทั้งการควบคุมป้องกันโรคสัตว์ในระดับฟาร์ม

4. เพื่อประกอบการขอใบอนุญาตสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ตามมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของกรมปศุสัตว์

การฝึกอบรมหลักสูตรสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ประจำปี 2548 ได้มีการจัดหลักสูตรแบ่งออกเป็น 3 หลักสูตรคือ

หลักสูตร สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ สาขาโคนม

ซึ่งมีเนื้อหารายวิชาในการอบรม ดังนี้

- หลักเกณฑ์และระเบียบมาตรฐานฟาร์มโคนม และการผลิตน้ำนมดิบของประเทศไทย พ.ศ. 2542
- ข้อกำหนดการควบคุมการใช้ยาสัตว์ในฟาร์มเลี้ยงสัตว์
- พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์
- ข้อปฏิบัติเมื่อเกิดโรคระบาดสัตว์
- การบริหารการจัดการฟาร์มและการจัดการสุขภาพโคนม
- การจัดการสิ่งแวดล้อมในมาตรฐานฟาร์มโคนม
- มาตรฐานความปลอดภัยของอุตสาหกรรมนมและและผลิตภัณฑ์
- ภาวะอุตสาหกรรมการเลี้ยงโคนมในปัจจุบัน
- อภิปรายและสัมมนาหน้าที่ความรับผิดชอบและวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคนม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นพัฒนาการเลี้ยงโคนมให้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม

2. ได้ผลิตภัณฑ์โคนมที่ถูกสุขลักษณะและถูกสุขอนามัยเหมาะสมต่อผู้บริโภค

3. ทำให้เวชภัณฑ์ยาสัตว์และสารเคมีต่างๆ ที่ต้องนำเข้าลดน้อยลง เนื่องจากมีการใช้อย่างถูกต้องเท่าที่จำเป็น โดยมีนายสัตวแพทย์เป็นผู้ควบคุมกำกับดูแล ซึ่งจะทำให้ต้นทุนในการผลิตสัตว์ลดน้อยลง

4. ทำให้การควบคุมโรคระบาดสัตว์ต่างๆ ได้ผลดี

5. ลดมลภาวะจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

หลักสูตร สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ สาขาสุกร

ซึ่งมีเนื้อหารายวิชาในการอบรม ดังนี้ (สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ 2547 : 19-21)

- หลักเกณฑ์และระเบียบมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสุกรของประเทศไทย
- ข้อกำหนดการควบคุมการใช้ยาสัตว์ในฟาร์มเลี้ยงสัตว์
- พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์
- ข้อปฏิบัติเมื่อเกิดโรคระบาดสัตว์
- การบริหารการจัดการฟาร์มและการจัดการสุขภาพสุกร
- การจัดการสิ่งแวดล้อมในมาตรฐานฟาร์มสุกร
- ความปลอดภัยของเนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์
- ภาวะอุตสาหกรรมการเลี้ยงสุกรในปัจจุบัน
- อภิปรายและสัมมนาหน้าที่ความรับผิดชอบและวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสุกร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้มีการเลี้ยงสุกรที่เป็นมาตรฐานของประเทศ

2. ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อเนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์ที่ดี ถูกสุขอนามัยปราศจากสารพิษและยาปฏิชีวนะตกค้างเพื่อการบริโภค

3. เสริมสร้างความมั่นใจ และสามารถสนับสนุนการส่งออกให้ผ่านการตรวจสอบของประเทศผู้ต้องการนำเข้าเนื้อสัตว์ และผลิตภัณฑ์จากฟาร์มที่ได้มาตรฐานของประเทศ ทำให้รายได้จากการส่งสินค้าปศุสัตว์ของประเทศเพิ่มสูงขึ้น

4. ทำให้เวชภัณฑ์ยาสัตว์และสารเคมีต่างๆ ที่ต้องนำเข้าลดน้อยลง เนื่องจากมีการใช้อย่างถูกต้องเท่าที่จำเป็น โดยมีนายสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์เป็นผู้ควบคุมกำกับดูแล ซึ่งจะทำให้ต้นทุนในการผลิตสัตว์ลดน้อยลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ทำให้การควบคุมโรคระบาดสัตว์ต่างๆ ได้ผลดีและทำให้โรคที่เกิดขึ้นกับสัตว์เลี้ยงในฟาร์มลดน้อยลง จนกระทั่งหมดไปได้บางโรค

6. ลดมลภาวะจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

หลักสูตร สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ สาขาสัตว์ปีก

ซึ่งมีเนื้อหารายวิชาในการอบรม ดังนี้ (สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์ 2547 : 39-41)

- หลักเกณฑ์และระเบียบมาตรฐานฟาร์มสัตว์ปีกของประเทศไทย
- ข้อกำหนดการควบคุมการใช้ยาสัตว์ในฟาร์มสัตว์ปีก
- พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์
- ข้อปฏิบัติเมื่อเกิดโรคระบาด
- การบริหารการจัดการฟาร์ม การจัดการสุขภาพไก่พันธุ์ และสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก
- การบริหารการจัดการฟาร์มและการจัดการสุขภาพไก่เนื้อ
- การบริหารการจัดการฟาร์มและการจัดการสุขภาพไก่ไข่
- การบริหารการจัดการฟาร์มและการจัดการสุขภาพเป็ดพันธุ์และเป็ดเนื้อ
- การจัดการสิ่งแวดล้อมในมาตรฐานฟาร์มสัตว์ปีก
- ความปลอดภัยของเนื้อสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์
- ภาวะระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกในปัจจุบัน
- อภิปรายและสัมมนาหน้าที่ความรับผิดชอบและวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ปีกให้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม
2. ได้ผลิตภัณฑ์สัตว์ปีกที่ถูกสุขลักษณะและถูกสุขอนามัยเหมาะสมต่อผู้บริโภค
3. ทำให้เวชภัณฑ์ยาสัตว์และสารเคมีต่างๆ ที่ต้องนำเข้าลดน้อยลง เนื่องจากมีการใช้อย่างถูกต้องเท่าที่จำเป็น โดยมีนายสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์เป็นผู้ควบคุมกำกับดูแล ซึ่งจะทำให้ต้นทุนในการผลิตสัตว์ลดน้อยลง
4. ทำให้การควบคุมโรคระบาดสัตว์ต่างๆ ได้ผลดี
5. ลดมลภาวะจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
6. เพิ่มศักยภาพในการส่งออกสินค้าสัตว์ปีกไปจำหน่ายต่างประเทศ

2.1.2 ความหมายของหลักสูตร

ธำรง บัวศรี (2504 : 2) ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง ประสบการณ์ทุกๆ อย่างที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชวาล แพรัตกุล (2518: 16) ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตรเป็นผู้กำหนดขนาด ระดับและทิศทางของการศึกษา ให้ครูเป็นผู้ดำเนินตามหลักสูตร จึงมีความสำคัญเหมือนคัมภีร์ของการสอน การปรับปรุง และทุกเรื่องของการศึกษา

กริช อัมโภชน์ (2520 : 3) กล่าวไว้ว่า หลักสูตรการฝึกอบรม หมายถึง วิชา เนื้อหาสาระและวิธีการที่จะให้ผู้เข้าอบรมได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดทัศนคติ และความสามารถอันจะยังผลให้เกิดการเรียนรู้หรือ เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

สุมิตร คุณานุกร (2528 : 3) กล่าวว่า หลักสูตรการฝึกอบรม หมายถึง โครงการฝึกอบรมซึ่งได้ประมวลความรู้ และประสบการณ์ที่องค์การจัดให้ผู้เข้ารับการอบรม ทั้งจากภายในและภายนอกเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้พัฒนาตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้

สุนันท์ ศลโกสุม (2525 : 43) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นประสบการณ์ทั้งมวลที่จัดให้แก่ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายตามปรัชญาที่ตั้งไว้ หลักสูตรจึงครอบคลุมไปถึงกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวกับวิธีสอน วัสดุ อุปกรณ์ ประมวลการสอน ตำรา และการวัดผล

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2532 : 1) ได้กล่าวว่า หลักสูตรคือ แผนของการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษา วิธีการเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งหมายถึง การพิจารณาคัดเลือก จัดรวบรวม และเรียบเรียงเนื้อหาวิชา และประสบการณ์ตลอดจนการประเมินผล

ชูศรี สุวรรณโชติ (2544 : 41-42) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตร คือ ประมวลประสบการณ์ทุกชนิด ที่ครูสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุขและเจริญงอกงาม และเมื่อสรุปเป็นข้อๆ แล้วความหมายของหลักสูตรมีความหมาย ดังนี้

1. หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทุกชนิดที่ครูให้กับผู้เรียน
2. หลักสูตร คือ รายวิชาและเนื้อหาวิชาที่สร้างขึ้นให้กับผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้
3. หลักสูตร คือ ประมวลกิจกรรมต่างๆ ที่ครูจัดให้กับผู้เรียน
4. หลักสูตร คือ ปฏิกริยาสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมในการเรียน
5. หลักสูตร คือ ความคาดหวังที่ครูกำหนดไว้ให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดหมายปลายทาง
6. หลักสูตร คือ เครื่องกำหนด ชี้แนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอนาคตของสังคมนั้นๆ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 40) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ 1) หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการ และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามที่มุ่งหมายไว้ 2) หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษาโดยมีปัจจัยนำเข้า เช่น ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิต คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา เป็นต้น และ 3) หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

กาญจนา คุณารักษ์ (2527 : 4) หลักสูตร หมายถึง โครงการหรือแผน หรือข้อกำหนดอันประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง กิจกรรม และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความสามารถโดยส่งเสริมให้เอกกัตตบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพของตนเอง และรวมถึงลำดับของประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ที่จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักแปลงความคิดไปสู่การปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในสังคมที่ดี

ส่วน เอกวิทย์ ณ ถลาง (2521 : 6) ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึงมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้เด็กได้เรียน เนื้อหาวิชา ทัศนคติ แบบพฤติกรรม กิจวัตร สิ่งแวดล้อม เมื่อประมวลเข้าแล้วก็จะเป็นประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้ของเด็ก

จากความหมายของหลักสูตรที่กล่าวมาแล้วจึงพอสรุปความหมายของหลักสูตรว่า เป็นระบบในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นมวลประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และประเมินผลผลิตที่ได้รับจากความสัมฤทธิผลทางการเรียนของนักเรียน

2.1.3 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตร คือ ปัจจัยหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอนเป็นเสมือนเข็มทิศนำไปสู่ผลสำเร็จ นั่นก็คือความสัมฤทธิผลทางการศึกษา ดังนั้นการที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เรียนมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องความสำคัญของหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน จะทำให้งานการจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดี เกิดประโยชน์โดยตรงแก่ผู้เรียน และช่วยให้ครูมีแนวทางในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมที่จำเป็นต้องใช้ในห้องเรียน นักการศึกษาหลายท่านแสดงแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของหลักสูตรไว้ ดังนี้

นาตยา ปิลันธนานนท์, มธุรส จงชัยกิจ และ ศิริรัตน์ นีละคุปต์ (2540 : 50) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรและกรอบโครงร่างหลักสูตรไว้ 4 ประเด็นหลัก คือ 1) ใช้เป็นแผนการปรับปรุงโรงเรียนและการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นระบบต่อเนื่อง และเชื่อมโยงกับความต้องการของท้องถิ่นและประเทศ เพื่อเพิ่มพูนความสัมฤทธิผลจากการเรียนของนักเรียน 2) ใช้เป็นกรอบในการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตรในแต่ละรายวิชา และหน่วยการเรียนให้เชื่อมโยงกับมาตรฐาน 3) ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกับบุคคลหลายฝ่ายทั้งในและนอกโรงเรียนที่จะมาร่วมกันวิจัยการเรียนการสอนตามมาตรฐานและนำมาใช้จริงในห้องเรียน และ 4) เป็นเอกสารหลักฐานที่จะใช้ในการตรวจสอบ กำกับ ดูแล ควบคุม และส่งเสริมการประกันคุณภาพทางการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 38-39) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตร 3 ประการ คือ 1) งานด้านหลักสูตรและการสอน ทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ 2) งานด้านหลักสูตร ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมาย และ 3) หลักสูตรเปรียบเสมือนแบบแปลนการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร โดยบอกไว้ว่าวัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้อะไรเป็นวัสดุอุปกรณ์ จะสอนอย่างไร จัดเตรียมการสอนอย่างไรบ้างเพื่อช่วยในการเรียนการสอน หลักสูตาจึงมีความสำคัญเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูที่จะจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 11-12) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรใน 2 ประเด็น คือ ความสำคัญของหลักสูตรต่อการศึกษาและความสำคัญของหลักสูตรต่อการสอน

ประเด็นแรก ในเรื่องความสำคัญของหลักสูตรต่อการศึกษา มีแนวคิดว่าหลักสูตรเป็นเครื่องมือในการแปลงจุดมุ่งหมายและนโยบายทางการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ หลักสูตรจะเป็นเสมือนกับหางเสือที่จะคอยกำหนดทิศทางให้การเรียนการสอนเป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษา ส่วนประเด็นที่สอง ในเรื่องความสำคัญของหลักสูตรต่อการสอน มีแนวคิดว่าหลักสูตรเป็นเสมือนกับแผนที่การเดินเรือซึ่งแสดงเส้นทางและทิศทางที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทางที่เราต้องการ ครูผู้สอนเปรียบเสมือนกัปตันเรือที่จะนำพาผู้เรียนซึ่งเปรียบเสมือนผู้โดยสารไปให้ถึงที่หมาย กัปตันเรือต้องอาศัยแผนที่เดินเรือเพื่อช่วยในการขับเรือและนำทาง ดังนั้นกัปตันเรือจึงต้องสามารถอ่านแผนที่เดินเรือซึ่งเปรียบเสมือนหลักสูตรให้เข้าใจก่อนว่าต้องการไปไหน ไปทำไม และไปอย่างไร รวมทั้งต้องรู้วิธีการขับเรือซึ่งหมายถึงการสอนนั่นเอง

ปรีชา คัมภีรปกรณ์ (2539 : 140) สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ ดังนี้คือ เป็นเครื่องกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน เป็นเครื่องกำหนดในการวางแผนของโรงเรียน และกำหนดปรัชญาหรือแนวทางของโรงเรียน

จากแนวคิดของนักวิชาการ ที่กล่าวมาแล้วสามารถสรุปสาระความสำคัญของหลักสูตรว่าเปรียบเสมือนเป็นแบบแปลนหรือกรอบในการจัดเนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้หรือกิจกรรม เป็นแผนยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษา เป็นแนวทางการปฏิบัติงานของครูที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประสิทธิผล ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน สามารถนำหลักสูตรมาใช้ในการประเมินตรวจสอบมาตรฐานและคุณภาพ และตอบสนองการประกันคุณภาพทางการศึกษาอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4 ประเภทของหลักสูตร

หลักสูตรที่ใช้ในระบบการศึกษาในอดีตและปัจจุบันมีหลายลักษณะซึ่งแต่ละประเภทก็มีคุณลักษณะบางประการที่ซ้ำซ้อนกันทั้งในด้านข้อดีและข้อจำกัด การที่จะนำหลักสูตรประเภทใดไปใช้ขึ้นอยู่กับปัจจัยและองค์ประกอบต่างๆ เช่น ปรัชญาการศึกษา จุดมุ่งหมายของสถาบันการศึกษา ผู้เรียน ครู เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนการสอน วิธีประเมินผลและพัฒนาหลักสูตร ดังนั้นการจะใช้หลักสูตรประเภทใดผู้บริหารสถานศึกษา นักการศึกษา ครู ผู้ปาครองจะต้องพิจารณาและวิเคราะห์ถึงผลดีและผลเสียอย่างถ่องแท้ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ นักการศึกษา นักวิชาการหลายท่านแสดงแนวคิดในเรื่องประเภทของหลักสูตรไว้ ดังนี้

วิชัย ดิสสระ (2535 : 20-25) เสนอแนวคิดในเรื่องหลักสูตรว่าแบ่งเป็น 7 ประเภท คือ

1. หลักสูตรเนื้อหาวิชา จะเน้นเนื้อหาสาระหรือความรู้ เป็นหลักสูตรที่นำมาใช้ในสถานศึกษาระดับต่างๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

2. หลักสูตรหมวดวิชา เป็นหลักสูตรที่รวมวิชาย่อยๆ ที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน โดยจัดให้เป็นหมวดหมู่ เช่น หมวดวิชาภาษาไทย หมวดวิชาคณิตศาสตร์ เป็นต้น

3. หลักสูตรสัมพันธ์ เป็นหลักสูตรที่นำเนื้อหาสาระวิชาอื่นที่สัมพันธ์กันมารวมเข้าด้วยกัน หลักสูตรประเภทนี้พัฒนามาจากหลักสูตรหมวดวิชา

4. หลักสูตรสหสัมพันธ์หรือหมวดวิชาแบบกว้าง เป็นหลักสูตรที่พัฒนามาจากหลักสูตรหมวดวิชาแต่จะมีลักษณะกว้างมากกว่า โดยยึดหลักความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงของเนื้อหาและจุดมุ่งหมายรวมเป็นหมวดวิชาใหญ่ เช่น หมวดภาษาจะรวมภาษาไทยและภาต่างประเทศเข้าด้วยกัน นิยมใช้กับหลักสูตรในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น

5. หลักสูตรแกนกลาง เป็นหลักสูตรที่ผสมผสานเนื้อหาวิชาต่างๆ ที่ใกล้เคียงเข้าเป็นหมวดหมู่เดียวกันแต่เน้นวิธีการแก้ปัญหาของนักเรียน บทบาทของครูก็คือเป็นผู้ให้คำแนะนำหรือเป็นที่ปรึกษาทั้งรายบุคคลหรือกลุ่ม

6. หลักสูตรประสบการณ์ เป็นหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุกๆ ด้านที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรมการเรียนที่มีประโยชน์และตรงกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

7. หลักสูตรบูรณาการ เป็นหลักสูตรที่รวมประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยจัดเป็นกลุ่มหรือหมวดหมู่ เป็นการบูรณาการเนื้อหาสาระเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องและมีคุณค่าต่อการดำรงชีวิต

ดุษฎี สีตลวรางค์ (2536 : 5-9) แบ่งหลักสูตรออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มทีจำแนกตามหมวดหมู่เนื้อหาสาระ มี 5 ประเภท คือ หลักสูตรรายวิชา หลักสูตรสัมพันธ์วิชา หลักสูตรหมวดวิชา หลักสูตรแกนกลาง และหลักสูตรบูรณาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. กลุ่มที่จำแนกตามบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน มี 2 ประเภท คือ หลักสูตรที่เน้นสาระวิชา และหลักสูตรที่เน้นผู้เรียน

3. กลุ่มที่จำแนกตามแกนประสบการณ์ที่ยึด มี 3 ประเภท คือ หลักสูตรเน้นกระบวนการทางสังคมและการดำเนินชีวิต หลักสูตรที่เน้นกิจกรรมและประสบการณ์ และหลักสูตรเอกัตภาพ

จากประเภทของหลักสูตรดังที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าลักษณะของหลักสูตรจะยึดเนื้อหาสาระประสบการณ์ และกิจกรรมเป็นหลัก แต่ความจริงแล้วลักษณะของหลักสูตรควรจะพิจารณาจากปัจจัยหรือองค์ประกอบอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กันด้วย เช่น ปรัชญา จุดมุ่งหมาย กรรมวิธีและสิ่งที่หลักสูตรมุ่งประเมิน ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของผู้กำหนดหรือผู้บริหารหลักสูตร

2.1.5 องค์ประกอบของหลักสูตร

นักวิชาการด้านหลักสูตร ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

ธำรง บัวศรี (2532 : 8) กล่าวว่า หลักสูตร มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากที่เรียนจบหลักสูตรแล้ว

2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (Instructional objective) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากที่เรียนจบเนื้อหาสาระในวิชาที่กำหนดไว้

3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (Content and experiences) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้และประสบการณ์ที่ต้องการได้รับ

4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional strategies) หมายถึง กระบวนการและวิธีการในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาการทางความรู้ และอื่นๆ ตามจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

5. วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน (Instructional media and materials) หมายถึง เครื่องมือ เครื่องใช้ และวัสดุต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์ โสตทัศนศึกษา และอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพ และประสิทธิภาพการเรียนการสอน

6. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลหลักสูตร และการประเมินผลการเรียนการสอน

2.1.6 ลักษณะหรือรูปแบบของหลักสูตร

รูปแบบของการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรของไทยส่วนใหญ่จะนำแนวคิดจากต่างประเทศที่หลากหลายรูปแบบมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบใหม่ ซึ่งมีความสอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง กฎหมาย ปรัชญาทางการศึกษาและปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นรูปแบบหลักสูตรของไทยจึงมีลักษณะเฉพาะแต่แสวงหารูปแบบหลักสูตรเพื่อเป็นกรอบการนำไปปฏิบัติที่เรียกว่าแบบพิมพ์เขียว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 24) แสดงแนวคิดในเรื่องรูปแบบของหลักสูตรว่าแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ หลักสูตรและการสอนในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับห้องเรียน

ส่วน ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 15-16) สนับสนุนแนวคิดในเรื่องรูปแบบของหลักสูตรว่าแบ่งได้ 3 ระดับ คือหลักสูตรระดับชาติหรือหลักสูตรแม่บท ระดับท้องถิ่น และหลักสูตรระดับโรงเรียนหรือห้องเรียน

แต่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 45) มีแนวคิดที่แตกต่างกันโดยแสดงแนวคิดว่ารูปแบบของหลักสูตรที่นิยมใช้ในปัจจุบันมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบหลักสูตรรายปี และรูปแบบหน่วยกิต ซึ่งจะเป็นการจัดการตามลักษณะโครงสร้าง ไม่ใช่การจัดตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการนำหลักสูตรไปใช้

ดังนั้น ไม่ว่าหลักสูตรจะมีลักษณะหรือรูปแบบใดจะขึ้นอยู่กับปัจจัยและองค์ประกอบในการนำมาพิจารณากำหนดรูปแบบหรือโครงสร้างที่จะนำไปสู่สิ่งที่ผู้สร้างหรือพัฒนาหลักสูตรมุ่งหวังหรือจุดหมายปลายทาง และนำไปสู่กระบวนการหรือวิธีการซึ่งจะทำให้ครูผู้ใช้หลักสูตรและผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ การกำหนดรูปแบบของหลักสูตรจะทำให้มองเห็นภาพรวมในเรื่องทิศทางและรายละเอียดการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ นับตั้งแต่การวางแผนกำหนดระยะเวลา การนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนการประเมินผลเพื่อการพัฒนาปรับปรุงในโอกาสต่อไป

2.2 การฝึกอบรม

2.2.1 ความหมายของการฝึกอบรม

คำว่า “การฝึกอบรม” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Training” เป็นวิธีการอย่างหนึ่งของการเรียนรู้ ซึ่งนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ต่างๆ ดังนี้

สุชาติ ประชากุล (2513 : 247) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นการสร้างเสริมความรู้ความสามารถของบุคคล เพื่อให้สามารถทำงานในปัจจุบันได้ผลดียิ่งขึ้น

ขจรศักดิ์ หาญณรงค์ และชิดพงษ์ สยามเนตร (2514 : 1) ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่า การฝึกอบรมหมายถึง กรรมวิธีต่างๆ ที่มุ่งจะเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ การฝึกอบรมยังมีความหมายที่จะพัฒนาทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปในทางที่ดี ให้มีกำลังใจ รักงานและให้มีความคิดที่จะหาทางปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

ทนง ทองเต็ม (2523 : 41) ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่า การฝึกอบรมคือกระบวนการที่จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในอันที่จะพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ใหม่ๆ มีความชำนาญใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปฏิบัติงาน มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน และเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานไปในทางที่ต้องการ

ปรีชา ศรีวาลัย (2525 : 8) กล่าวถึงความหมายของการฝึกอบรมไว้ว่า เป็นกิจกรรมใดๆ ซึ่งตั้งใจพยายามที่จะปรับปรุงทักษะของบุคคลในการทำงาน (ตรงข้ามกับการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่มุ่งที่จะพัฒนาบุคคลหาได้เกี่ยวกับงานโดยตรงไม่)

เครือวัลย์ ลิ้มอภิชาติ (2531 : 2) ให้ความหมายว่า การฝึกอบรมและการพัฒนา คือกิจกรรมการเรียน (learning) เฉพาะอย่างของบุคคลเพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ (knowledge) ความเข้าใจ (understanding) ทักษะหรือความชำนาญการ (skill) และทัศนคติ (attitude) อันเหมาะสมจนสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมและทัศนคติเพื่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ (specific knowledge) เพื่อยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับสูง และทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในงาน

ประภาเพ็ญ สุวรรณ และสวิง สุวรรณ (2531 : 2) กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการจัดการเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานให้มากที่สุด โดยมีเป้าหมายให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถกระทำหรือปฏิบัติในสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ เหล่านี้ พอสรุปได้ว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนะคติที่ดีในการปฏิบัติงานให้เกิดการพัฒนาตนเองจนเป็นผลทำให้การปฏิบัติงานในองค์กรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสามารถตอบสนองความต้องการของหน่วยงานได้เป็นอย่างดี

2.2.2 ความสำคัญและความจำเป็นของการฝึกอบรม

ปัจจุบันความจำเป็นในการฝึกอบรมได้เพิ่มมากขึ้นทั้งหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงของสังคม และเทคโนโลยีสมัยใหม่อยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงสมรรถภาพของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆ อีกทั้งยังสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในด้านการประสานงานต่อไปในอนาคต

สุชาติ ประชากุล (2513 : 117) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการฝึกอบรมที่ต้องจัดให้มีขึ้นเมื่อมีภาวะการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นภายในองค์กรดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติงานไม่สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้
2. ผลงานไม่ได้มาตรฐาน
3. อัตราการลาออกและโยกย้ายสูงมาก
4. มีพนักงานหรือบุคคลในบางแผนกขาดงานบ่อยๆ
5. มีการบ่นไม่พอใจหรือเกิดการอึดอัดในการทำงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

6. มีโครงการหรือมีงานใหม่ที่จะต้องทำ
7. ไม่มีคนที่จะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ต้องรับผิดชอบสูงขึ้นไป

น้อย ศิริโชติ (2504 : 6-9) ได้อธิบายถึงความสำคัญและความจำเป็นของการฝึกอบรมไว้ดังนี้

1. การฝึกอบรมช่วยป้องกันปัญหา
2. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่ช่วยแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของคน
3. การฝึกอบรมช่วยเสริมสร้างวิทยาการอันทันสมัยให้กับบุคลากร
4. การฝึกอบรมช่วยประหยัดรายจ่ายได้
5. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีช่วยให้บุคลากรได้เรียนรู้
6. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่ก่อให้เกิดความสามัคคี
7. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีช่วยให้บุคลากรได้มีโอกาสพัฒนาบุคลิกภาพ ภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับตำแหน่ง
8. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่สนับสนุนการศึกษาตลอดชีพ

การฝึกอบรมจะประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมในแต่ละโครงการเช่น วิชัย วงศ์สุวรรณ (2534 : 20-21) กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการฝึกอบรมพอสรุปได้คือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของแต่ละบุคคลในแต่ละระดับ เสริมสร้างความสามารถ ความชำนาญในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนเสริมสร้างทัศนคติ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เกิดความเชื่อมั่นในตนเองที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลดี

2.2.3 ประเภทของการฝึกอบรม

ในทุกหน่วยงานหรือทุกองค์กร จะมีการพัฒนาบุคลากรด้วยการฝึกอบรมลักษณะต่างๆ กัน มีผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้กล่าวถึงประเภทของการฝึกอบรม ดังนี้

พงษ์พัฒน์ สัตยารัฐ (2522 : 28-31) แบ่งประเภทของการฝึกอบรมเป็น 6 ประเภทคือ

1. การปฐมนิเทศ (Orientation training) การฝึกอบรมประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายประการสำคัญที่จะให้ผู้เข้าทำงานใหม่ได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ขององค์การ และหน้าที่การงานที่จะต้องทำ

2. การฝึกอบรมในงาน (On the job training) การฝึกอบรมประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสอนวิธีการทำงานเฉพาะตำแหน่งให้กับบุคคล เพื่อให้สามารถทำงานได้โดยเร็วที่สุด

3. การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะ (Job skill and knowledge training) การฝึกอบรมประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะให้คนทำงานในองค์กร มีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ และเป็นการทบทวนความรู้เดิม เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
61163

4. การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ชั้นผู้บังคับบัญชา (Supervisor training) การฝึกอบรมประเภทนี้มุ่งที่จะพัฒนาหัวหน้างานให้มีความรู้ และความจัดเจนเกี่ยวกับการสอนงานสัมพันธภาพในงาน การปรับปรุงงาน และการรักษาความปลอดภัยในงาน

5. การฝึกอบรมระดับการจัดการ (Managerial training) เป็นการฝึกอบรมแก่ฝ่ายจัดการระดับรองจากฝ่ายจัดการขั้นสูงให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะเรื่อง มีความชำนาญเกี่ยวกับภาวะผู้นำ จิตวิทยาในการบริหาร ศิลปการจูงใจและมนุษย์สัมพันธ์

6. การพัฒนาบริหาร (Executive development) เป็นการพัฒนาเจ้าหน้าที่ระดับสูง ผู้มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการพิจารณาตัดสินใจ ในนโยบายและการปฏิบัติของหน่วยงาน

Dessier (1978 : 133) ได้กล่าวถึงลักษณะของการฝึกอบรมไว้เป็น 3 ลักษณะคือ

1. การฝึกอบรมพนักงานใหม่ (Pre- service training) เป็นการฝึกอบรมที่จะช่วยให้เกิดความแน่ใจว่า พนักงานใหม่มีความรู้และทักษะตามที่ต้องการเพื่อปฏิบัติงานตามข้อกำหนดในรายละเอียดของงานในตำแหน่งนั้นๆ

2. การฝึกอบรมเมื่อพนักงานบกพร่อง (In- service training) รายละเอียดหรือผลการปฏิบัติงานของพนักงานจากการประเมินค่า จะทำให้ทราบปัญหาและข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นซึ่งฝ่ายจัดการจะได้ให้ข้อเสนอแนะและจัดการฝึกอบรมให้

3. การฝึกอบรมที่พึงมีในระยะยาว (On job training) โดยทั่วไปมักจะเรียกการฝึกอบรมว่าเป็น “การพัฒนา” หรือ “การพัฒนาบุคลากร” โดยให้บุคลากรได้เพิ่มประสิทธิผลขององค์กร หรือหน่วยงานในระยะยาว อย่างไรก็ดีการฝึกอบรมกับการพัฒนามีความแตกต่างกันอยู่บ้าง เพราะการฝึกอบรมเป็นความพยายามขององค์กรที่จะปรับปรุงการปฏิบัติงานในตำแหน่งของบุคลากรในขณะที่การพัฒนานั้นเป็นกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้เพื่อการปรับปรุงความสามารถของบุคลากรเพื่อความก้าวหน้า มีความรับผิดชอบในตำแหน่งงานภายในระบบงานมากขึ้น การพัฒนาจะรวมเอากิจกรรมทั้งหมดที่จัดทำขึ้นเพื่อเพิ่มความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ไม่ว่าจะมีบทบาทและตำแหน่งงานในระดับใดก็ตาม

2.2.4 กระบวนการฝึกอบรม

กระบวนการฝึกอบรม คือลำดับขั้นตอนและวิธีการดำเนินการฝึกอบรมตั้งแต่ เริ่มต้นจนจบหลักสูตร ซึ่ง ขจรศักดิ์ หาญณรงค์ (2520 : 38) สรุปไว้มี 4 ขั้นตอน คือ

1. การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม
2. การจัดทำหลักสูตร
3. การดำเนินการฝึกอบรม
4. การประเมินผลและการติดตาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม เป็นขั้นตอนแรกของการจัดฝึกอบรมเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน แต่การจัดการฝึกอบรมโครงการใดโครงการหนึ่งนั้น มิใช่ว่าจะกำหนดได้เองโดยปราศจากหลักการใดๆ วิธีที่จะช่วยให้ทราบว่าจะดำเนินการฝึกอบรมในเรื่องใดๆ หรือไม่นั้นจะต้องรู้ปัญหาที่ทำให้เกิดหรือจะเกิดความเสียหายเสียก่อนจึงหาสาเหตุ แล้วพิจารณาว่าจะแก้ไขด้วยการฝึกอบรมได้หรือไม่ การหาความจำเป็นจึงมีความสำคัญที่จะช่วยให้โครงการฝึกอบรมประสบความสำเร็จ และช่วยแก้ปัญหาได้ตรงจุดทั้งเป็นสิ่งช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมได้ถูกต้องแน่นอนด้วย

2. การจัดทำหลักสูตร เป็นขั้นตอนการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม ให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานหรือองค์กร ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพฤติกรรมที่พึงประสงค์

3. การดำเนินการฝึกอบรม เป็นขั้นตอนในการปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบหลักสูตร ซึ่งต้องอาศัยการบริหารโครงการฝึกอบรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ

1. การบริหารโครงการฝึกอบรมระยะก่อนการดำเนินการฝึกอบรม
2. การบริหารโครงการฝึกอบรมระยะระหว่างการดำเนินการฝึกอบรม
3. การบริหารโครงการฝึกอบรมระยะหลังการดำเนินการฝึกอบรม

4. การประเมินผลและการติดตาม

การประเมินผลการฝึกอบรม เป็นการวิเคราะห์ ตรวจสอบความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของโครงการฝึกอบรม ซึ่งจะต้องทำการวิเคราะห์ระบบการฝึกอบรมตั้งแต่หลักสูตร การบริหารโครงการ และผลการฝึกอบรมว่าตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ กล่าวคือ สามารถเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และทัศนคติของผู้เข้ารับการอบรมได้หรือไม่ โดยอาศัยวิธีการอย่างมีระบบ

กริช อัมโภชน์ (2520 : 4-13) กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมมี 10 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดความจำเป็นในการฝึกอบรม
2. ระบุภาระกิจที่เป็นปัญหา
3. กำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม
4. การวิเคราะห์ภาระกิจกับเกณฑ์เพื่อหาระดับความสำคัญ
5. การกำหนดหัวข้อวิชา
6. การกำหนดวัตถุประสงค์ของหัวข้อวิชา
7. การกำหนดแนวทางการอบรม
8. การกำหนดเทคนิคในการฝึกอบรม
9. การกำหนดระยะเวลาของหัวข้อวิชาและหลักสูตร
10. การเรียงลำดับวิชาและกำหนดการฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 การประเมินหลักสูตร

โครงการหรือกิจกรรมใดๆ ก็ตามจะต้องมีการประเมินผลเพื่อให้ทราบข้อดีข้อเสียหรือข้อบกพร่องความผิดพลาดที่เกิดจากสาเหตุ ปัจจัยและองค์ประกอบต่างๆ การประเมินหลักสูตรจึงเปรียบเสมือนเป็นกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นภาพทุกขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรว่าสามารถบรรลุผลตามเป้าหมาย ประสบความล้มเหลว มีอุปสรรคหรือปัญหาอะไรเพื่อจะได้นำไปพิจารณาแก้ไขปรับปรุง การประเมินหลักสูตรเป็นงานสำคัญ จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีความรู้ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและการประเมินผล รวมทั้งจะต้องทำให้เป็นระบบและดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2.3.1 การประเมินหลักสูตรโดยใช้แบบจำลอง CIPP (CIPP Model)

Stufflebeam (อ้างถึงใน สถาพร ศรีธรรมโรจน์ , 254 : 46 – 48) เสนอแนวคิดในเรื่องแบบจำลอง CIPP (Context – Input – Process – Produck) ในการประเมินผลโครงการหรือหลักสูตรไว้ว่าจะประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเป็นการวิเคราะห์กิจกรรมและข้อมูลที่จะประเมินเพื่อสนองความต้องการของผู้ตัดสินใจ ส่วนขั้นตอนที่สองจะเป็นขั้นของการเสนอสารนิเทศให้แก่ผู้ตัดสินใจ

ข้อควรคำนึงในการประเมิน จะต้องประกอบด้วยปัจจัยต่อไปนี้ คือ

1. สารนิเทศจะต้องมีรายละเอียดที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ
2. แบบประเมินจะต้องสอดคล้องกับชนิดของการตัดสินใจ
3. ถ้าการประเมินมีเนื้อหาแตกต่างกันควรใช้ขั้นตอนของการติดตามผล ดังนี้ คือ วิเคราะห์ รวบรวมและนำเสนอ
4. การตัดสินใจจะต้องประกอบด้วยการวิเคราะห์ ออแบบเลือก และปฏิบัติ ดังนั้นจะต้องอาศัยข้อมูลจากการประเมิน
5. การออกแบบประเมินจะต้องคำนึงถึงเกณฑ์ที่มีความตรงทั้งภายในและภายนอก ความเที่ยงและมีความเป็นปรนัย
6. การประเมินเป็นกระบวนการต่อเนื่องเป็นวัฏจักร จึงต้องใช้กับโครงการที่เป็นระบบ

ในด้านรูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจ มีองค์ประกอบ 4 ประการดังนี้ คือ

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การประเมินกระบวนการ เป็นการตัดสินใจในด้านประยุกต์ใช้เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ

4. การประเมินผลผลิต เป็นการตัดสินใจเพื่อประเมินผลสำเร็จของโครงการ

ในการประเมินด้านต่างๆ มีปัจจัยที่จะต้องพิจารณาดังนี้

การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (context - C) เป็นการประเมินเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ช่วยในการวินิจฉัยปัญหาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังช่วยให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญต่อเป้าหมาย

การประเมินบริบทจะมี 2 ลักษณะ คือ การประเมินสภาวะแวดล้อมและการประเมินโดยการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การจะได้ข้อมูลที่จำเป็นในการตัดสินใจควรจะใช้การประเมิน ทั้ง 2 แบบ

การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (input - I) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลว่า มีปัจจัยหรือองค์ประกอบใดที่ช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการ เช่น ความสามารถของหน่วยงานในการจัดโครงการ ยุทธวิธีที่ใช้ ความช่วยเหลือที่สนับสนุนโครงการ เช่น หน่วยงานที่ช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ ฯลฯ ผลที่ได้จากการประเมินปัจจัย คือ การวิเคราะห์ในรูปของราคาและผลกำไรที่จะได้รับ จะช่วยให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจ ว่าควรจะตั้งวัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติอย่างไร ใช้อัตรากำลังคนเท่าใด วางแผนงานและดำเนินการอย่างไร เพื่อจะได้กำหนดยุทธวิธีในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

การประมินกระบวนการ (process - P) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับขั้นตอน การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่ 3 ประการ คือ เพื่อค้นหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ เพื่อรวบรวมสารนิเทศสำหรับการตัดสินใจ และเพื่อเป็นรายงานสะสมบอกถึงผลการปฏิบัติงาน

การประเมินกระบวนการจะต้องใช้ยุทธวิธีต่างๆ เช่น แสดงให้เห็นหรือกระตุ้นเตือนให้ทราบถึงศักยภาพของทรัพยากรที่อาจทำให้เกิดความล้มเหลว การวางโครงการ และการตัดสินใจเพื่อวางแผนและการประเมินกระบวนการ ดังนั้นการประเมินดังกล่าวจึงไม่เพียงแต่ให้สารนิเทศแก่ผู้ตัดสินใจในการคาดคะเนล่วงหน้าและการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาเท่านั้น แต่จะต้องบันทึกสารนิเทศของกระบวนการสำหรับแปลความหมายความสำเร็จของโครงการด้วย

การประเมินผลผลิต (product - P) เป็นการประเมินเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะแต่เมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วเท่านั้น แต่ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการอีกด้วย สิ่งที่นำมาประเมินได้แก่ การตรวจสอบว่าการกำหนดวัตถุประสงค์นั้นนำไปใช้ได้หรือไม่ เกณฑ์ในการวัดที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมคืออะไร โดยนำมาเปรียบเทียบผลที่วัดได้กับมาตรฐานสัมบูรณ์หรือมาตรฐานสัมพันธ์ที่กำหนดไว้ก่อนและทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแปลความหมายถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอาศัยรายงานหรือข้อมูลจากการประเมินสภาวะแวดล้อม ปัจจัยและกระบวนการร่วมด้วย การประเมินสภาวะแวดล้อมและการประเมินปัจจัยมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับการประเมินผลผลิต แต่การประเมินกระบวนการจะแตกต่างกับการประเมินสิ่งที่มีอยู่ว่าได้รับการกระทำไปตามที่ตั้งในไว้หรือไม่ ส่วนการประเมินผลผลิตจะบอกได้แต่เพียงสิ่งที่ต้องการได้บรรลุวัตถุประสงค์ไปแล้วหรือกำลังจะบรรลุเมื่อใด

จากแนวคิดการประเมินหลักสูตรโดยใช้รูปแบบ CIPP ที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นรูปแบบของการประเมินที่มีความสมบูรณ์ สอดคล้องกับความหมายของการประเมินที่มีความสมบูรณ์ การประเมินโครงการโดยใช้รูปแบบ CIPP จึงมีความเหมาะสมที่นำมาใช้ในการประเมินหลักสูตรอบรม ผลของการวิจัยจะเป็นข้อมูลในการตัดสินใจโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ต่อไป

2.3.2 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 192) กล่าวถึง การประเมินหลักสูตรว่า หมายถึง การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินหาข้อบกพร่องหรือปัญหาเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นหรือตัดสินเพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้นๆ

สุมิตร คุณานุกร (2523 : 98) กล่าวถึง การประเมินหลักสูตรไว้ว่าการประเมินหลักสูตรหมายถึง การหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงใดและอะไรเป็นสาเหตุ

สมบัติ คชสิทธิ์ (2536 : 75-76) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรไว้ว่าเป็นกระบวนการที่ให้ได้ข้อมูลในการตัดสินในเกี่ยวกับการจัดการศึกษาใน 3 ลักษณะต่อไปนี้ คือ

1. เพื่อปรับปรุงตัวหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนตลอดจนกระบวนการเรียนการสอน
2. เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนแต่ละคน
3. เพื่อนำมาปรับปรุงระบบการบริหารโรงเรียนและการปฏิบัติงานของบุคลากร

วิชัย ดิสสระ (2535 : 114) กล่าวถึง การประเมินหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง การพิจารณาคุณค่าหรือค่านิยม (worth or value) ของหลักสูตร

จากความหมายการประเมินหลักสูตรที่นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรกล่าวมา พอสรุปประเด็นได้คือ การประเมินหลักสูตรหมายถึง การประเมิน รวบรวม วิเคราะห์ เพื่อพิจารณาคุณค่า หาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ จะต้องพัฒนาปรับปรุงในเรื่องใดเพื่อยกระดับมาตรฐานของหลักสูตรนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3 ความสำคัญของการประเมินหลักสูตร

วินัย รังสินันท์ (2537 : 577) กล่าวถึง เรื่องความสำคัญของการประเมินทางการศึกษาไว้ว่า การประเมิน คือการประมาณคุณค่าของงานทางการศึกษาเช่น หลักสูตรวิชาต่างๆ หรือขบวนการเรียนการสอน

นิศารัตน์ (2536 : 83) มีความเห็นว่าสิ่งที่สำคัญของการประเมินหลักสูตรก็คือการหาวิธีตรวจสอบความเหมาะสมของการเลือกและการจัดเนื้อหาเพื่อจะได้ทราบว่าเนื้อหาบางตอนในหลักสูตรนั้นไม่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้เด็กเกิดความสับสน หรือทำให้เด็กเรียนรู้ช้าลงหรือไม่ การจัดลำดับเนื้อหาในหลักสูตรทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีหรือไม่

2.3.4 วัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร

ทิศนา แขมมณี (2520 : 134) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการประเมินหลักสูตรไว้ว่า โดยทั่วไปแล้วการประเมินผลหลักสูตรใดๆ ก็ตามจะมีจุดมุ่งหมายคล้ายกันอยู่ 3 ประการ ดังนี้ คือ

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้นโดยประเมินว่าหลักสูตรนั้นช่วยให้ผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

2. เพื่อตัดสินว่าการวางเค้าโครงรูปแบบและระบบของหลักสูตรตลอดจนการบริหารงานและการเสนอตามหลักสูตรว่าเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่

3. เพื่อประเมินว่าผลผลิตได้แก่ผู้เรียนว่าเป็นอย่างไร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 192-193) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรว่าโดยทั่วไปการประเมินหลักสูตรใดๆ ก็ตามจะมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ 4 ประเด็น คือ

1. เพื่อปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องในองค์ประกอบของหลักสูตรว่ามีความสอดคล้องและเหมาะสมหรือไม่ ได้ผลมากน้อยเพียงใดและมีอุปสรรคอะไร

2. เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศ การกำกับดูแล การจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าควรใช้หลักสูตรต่อไป ควรยกเลิกหรือปรับปรุงบางส่วน แล้วจึงนำมาสรุปผลว่าหลักสูตรมีคุณภาพหรือไม่ บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

4. เพื่อต้องการทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่าเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหลังจากผ่านการเรียนมาแล้วหรือไม่ อย่างไร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 218) กล่าวถึง เรื่องจุดมุ่งหมายการประเมินหลักสูตร สรุปได้4 ประเด็น ดังนี้คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ซึ่งพิจารณาในเรื่องการประเมินจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประเมินผลตามระยะของการวางแผนทดลองปรับปรุงวัสดุประกอบหลักสูตรและวิธีการสอน ฯลฯ

2. เพื่อวัดผลการวางเค้าโครงและรูปแบบระบบของหลักสูตรและการบริหารและการบริการหลักสูตร

3. การประเมินผลจากตัวผู้เรียนหรือการประเมินผลผลิต เพื่อตรวจสอบว่ามีลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพียงใด

Kirkpatric (อ้างถึงใน มนูญ, 2537 : 125) กล่าวถึง เรื่องจุดมุ่งหมายในการประเมินผลการฝึกอบรมไว้ว่าช่วยให้ผู้ประเมินทราบในเรื่องต่อไปนี้ คือ การฝึกอบรมนั้นได้ให้อะไรแก่หน่วยงานบ้าง ควรจัดการฝึกอบรมในแบบเดิมและจะจัดต่อไปหรือไม่ และเราจะปรับปรุงหรือพัฒนาแผนงานการฝึกอบรมนั้นให้ดีขึ้นได้อย่างไร

ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรก็คือการประเมินเพื่อหาคุณค่า ตัดสิน และวัดผลเพื่อนำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาองค์การและพัฒนาสังคมต่อไป

2.3.5 รูปแบบของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรส่วนใหญ่จะมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การพิจารณาคุณค่าหรือค่านิยมของหลักสูตร ผลของการประเมินหลักสูตรมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ประสิทธิภาพของหลักสูตรและการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีที่สุด การประเมินหลักสูตรแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ การประเมินผลก่อนการดำเนินการ การประเมินผลขณะดำเนินการและการประเมินผลหลังการดำเนินการ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้จะใช้การวิจัยตามลักษณะนี้ รูปแบบของการประเมินหลักสูตรจะกำหนดวิธีการการประเมินและกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลอีกด้วย

วิชัย ดิสสระ (2535 : 117-128) อธิบายรูปแบบของการประเมินหลักสูตรโดยทั่วไป ไว้ดังนี้

รูปแบบที่ 1 Robert Stake – Congruence – Contingency Model จะยึดหลักความสัมพันธ์ของสิ่งที่กำหนดไว้แล้ว กระบวนการทำงานและผลผลิตที่เกิดขึ้นหลังจากการเรียนการสอน ต่อจากนั้นก็จะไปหาความสอดคล้องของสิ่งที่จะประเมินกับสิ่งที่สังเกตเห็น และขณะเดียวกันนั้นก็หาความสัมพันธ์ในแนวตั้งระหว่างสิ่งที่กำหนดไว้ก่อนได้แก่ กระบวนการทำงาน และผลผลิต ต่อจากนั้นจึงนำข้อมูลไปเปรียบเทียบกับสิ่งที่เป็นมาตรฐานแล้ว พิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งที่จะประเมินในช่วงแนวตั้งของหลักการและเหตุผลของโปรแกรม

รูปแบบที่ 2 Provus' Discrepancy Evaluation Model การประเมินหลักสูตรแบบนี้ Provus เป็นผู้คิดค้นโดยยึดหลักการต่อไปนี้ คือ

1. จะต้องกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรไว้ก่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. พิจารณาว่ามีความไม่สอดคล้องระหว่างการปฏิบัติกับเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่ อย่างไร

3. ใช้ข้อมูลที่ได้มาจากข้อ 2 มาปรับปรุงการปฏิบัติหรือตั้งเกณฑ์มาตรฐานใหม่ได้

การประเมินหลักสูตรวิธีนี้มีรูปแบบคล้ายของ Stake แต่ของ Provus ให้ความสะดวกสบายแก่ผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินมากกว่า โดยผู้ประเมินสามารถจะนำข้อมูลใดข้อมูลหนึ่งมาพิจารณาโดยตรงตามขั้นตอนการดำเนินงานทั้งนี้ต้องกำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้เป็นหลักก่อน

รูปแบบที่ 3 The Phi-Della Kappa Committee Model เป็นผลของการประเมินหลักสูตรของคณะกรรมการสมาคมเกียรตินิยมการศึกษาที่ทำการประเมินโครงการจัดการศึกษาโดยการนำของ Daniel Stuffebeam

การประเมินหลักสูตรตามหลักการนี้จะเป็นการประเมินสิ่งต่อไปนี้คือ ประเมินบริบท เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมของหลักสูตรเพื่อหาความสมเหตุสมผลที่มีอิทธิพลต่อหลักสูตร เช่น ปรัชญา นโยบาย ความต้องการ ฯลฯ ประเมินตัวป้อน เป็นการประเมินปัจจัยเบื้องต้นเช่น งบประมาณ ครู นักเรียน สื่อการเรียนการสอน ฯลฯ เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม ประเมินกระบวนการ คือการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเสริมแรง การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงระดับประสิทธิภาพของการนำหลักไปใช้ ผลกระทบที่มีต่อส่วนอื่นๆ ของระบบการจัดการศึกษา ส่วนการประเมินผลผลิต เป็นการประเมินที่เกิดจากการใช้หลักสูตรหรือคุณภาพของนักเรียนในด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ค่านิยม และหลังจากประเมินทั้ง 4 ปัจจัยแล้วจะนำไปสู่ขั้นตอนในการตัดสินใจต่อไป

รูปแบบที่ 4 The Puissance Analysis Technique Model เป็นการใช้ตารางการวิเคราะห์ของ Puissance ซึ่งเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบ 3 ส่วนของหลักสูตร คือ จุดมุ่งหมายกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินการเรียนการสอน ซึ่งมีลักษณะเหมือนกับรูปแบบการประเมินของ Tyler การประเมินแบบนี้หลังจากวิเคราะห์ตารางแล้วจะต้องคิดคำนวณผลออกมาโดยการใช้สูตรของ Puissance ซึ่งผลลัพธ์จะเป็นตัวเลขบ่งชี้ว่าหลักสูตรนั้นมีคุณภาพอยู่ในระดับใด

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 207-208) แบ่งรูปแบบของการประเมินหลักสูตรเป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบของการประเมินหลักสูตรที่สร้างเสร็จใหม่ๆ เป็นการประเมินผลก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เช่น การวิเคราะห์แบบ Puissance และรูปแบบการประเมินหลักสูตรในระหว่างหรือหลังจากใช้หลักสูตร แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก เป็นการประเมินคุณค่าของหลักสูตร โดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมายเป็นหลัก เช่น การประเมินหลักสูตรของ Tyler และการประเมินหลักสูตรของ Hommond

2. รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ไม่ยึดเป้าหมาย เป็นการประเมินเหตุการณ์ที่เกิดตามสภาพความเป็นจริง มีความอิสระในการประเมินและต้องไม่มีความลำเอียง เช่น การประเมินหลักสูตร Scriven

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก เป็นการประเมินที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์เป็นหลัก เช่น การประเมินหลักสูตรของ Stake

4. รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ช่วยในการตัดสินใจ เป็นการประเมินที่เน้นการทำงานอย่างมีระบบเกี่ยวกับการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลและการนำผลใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น การประเมินหลักสูตรของ Provus

กัญจนา ลินทรัตนศิริกุล (2545 : 167-168) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบการประเมิน ดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน โดยอิงจุดประสงค์ (Objective-oriented approaches) เป็นรูปแบบที่ไทเลอร์เสนอขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งใช้กันมากในการประเมินผลการศึกษา ต่อมาแฮมมอนด์ได้พัฒนาเพิ่มโดยรวมการประเมินการสินและการประเมินสถาบันเข้ามาด้วย นอกจากนี้โพรวัสได้พัฒนารูปแบบการประเมินที่มีการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติจริงกังมาตรฐานที่ตั้งไว้ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ปรับปรุงหลักสูตร

2. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (judgment approaches) เป็นรูปแบบประเมินที่ต้องการให้นักประเมินแสดงบทบาทในการตัดสินใจ โดยครอนบราคเสนอแนวคิดก่อน ส่วนสเตคมีแนวคิดโดยเน้นการวัดเป็นสิ่งสำคัญซึ่งได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของครอนบราค

3. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินเพื่อจัดการ (decision-management approaches) เป็นรูปแบบการประเมินที่สตัฟเฟิลบีมเสนอขึ้นมา ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินที่ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงระบบเพื่อพัฒนาข้อมูลในการตัดสินใจ นอกจากนี้ อัลคินได้เน้นถึงความแตกต่างระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้และปรับปรุงหลักสูตร

จากรูปแบบของการประเมินหลักสูตรที่ได้กล่าวว่าสามารถสรุปแนวคิดได้ว่าไม่ว่าใช้รูปแบบ เทคนิคหรือหลักการใดในการประเมิน ผู้ประเมินต้องใช้ความประณีต ละเอียดอ่อนและมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สิ่งสำคัญที่จะต้องระลึกอยู่เสมอก็คือ จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการประเมินให้ชัดเจน การค้นหา วิเคราะห์ข้อมูลจะต้องกำหนดเกณฑ์และกำหนดเครื่องมือในการประเมินอย่างรอบคอบ ระมัดระวังและมีความเที่ยงตรง ผลการประเมินจะเป็นแนวทางการพิจารณาตัดสินในเพื่อรักษา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้เหมาะสม มีคุณภาพและได้มาตรฐานต่อไป

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรโดยใช้รูปแบบ CIPP ซึ่งมีลักษณะการประเมินที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อรณิช รักเสรีธรรม (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรการอบรมครูคณิตศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคุรุสภา โดยประยุกต์ใช้ CIPP Model ของ Stufflebeam เป็นกรอบแนวคิดในการประเมิน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านบริบท หลักสูตรมีความสอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม นโยบายของคุรุสภา และความต้องการจำเป็นของผู้เข้าอบรมรม วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื้อหามีความทันสมัยอยู่ในระดับปานกลาง เนื้อหามีประโยชน์และความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานตามหลักสูตรประกอบด้วย วิทยากร ครูที่เข้าอบรม เอกสารประกอบหลักสูตร สื่อที่ใช้ในการอบรม สถานที่อบรม ระยะเวลาการอบรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านกระบวนการ การดำเนินการเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

4. ด้านผลผลิต ผู้บังคับบัญชา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ และความสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สำเร็จการอบรมอยู่ในระดับมาก

เตือนใจ เกตุษา (2531) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลหลักสูตรปริญญาตรีวิชาเอกวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยยึดรูปแบบการประเมินแบบ CIPP เป็นแนวทางในการประเมิน ผลการวิจัย มีดังนี้

1) วัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรกำหนดไว้ชัดเจนดี สามารถนำมาปฏิบัติได้

2) วิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3) จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้แต่ละหมวดวิชาในหลักสูตร กำหนดไว้เหมาะสมดี

4) หลักสูตรควรมุ่งเน้นให้บัณฑิตสามารถทำงานด้านวัดผลการศึกษาได้ทั้งระดับมัธยมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับอนุบาล มากกว่าที่จะมุ่งเน้นแต่เฉพาะระดับมัธยมศึกษาแต่เพียงระดับเดียว ดังที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฉบับปัจจุบัน

5) ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับระเบียบเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในโรงเรียน ทะเบียนประวัติ และการวัดและประเมินผลวิชาชีพ ไว้ในหมวดวิชาเอก

6) ประสิทธิภาพในการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับดี

7) บัณฑิตวิชาเอกวัดผลการศึกษา และนักศึกษาฝึกงานด้านการวัดผลการศึกษามีคุณภาพทั้งด้านความรู้ ความสามารถ จรรยาบรรณในวิชาชีพ บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับดีมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมสมร เทพนำโสมนัสส์ (2532) ได้ทำการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป พุทธศักราช 2527 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นการประเมินหลักสูตรโดยใช้การประเมินรูปแบบ CIPP ทั้งระบบหลักสูตร ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในภาพรวมมีความสอดคล้องกับปัจจัยภายนอก

2. ปัจจัยเบื้องต้น ด้านอาจารย์และนักศึกษาในวิทยาเขตของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลส่วนใหญ่มีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรคหกรรมศาสตร์นี้ค่อนข้างมาก คุณภาพค่อนข้างต่ำ เช่นเดียวกัน

3. การประเมินกระบวนการ พบว่า การจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลมีความเหมาะสมค่อนข้างมากเช่นเดียวกัน นอกจากนั้นการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางหลักเกณฑ์การวัดและการประเมินผล ตลอดจนการปรับปรุงวิธีการสอนของอาจารย์มีความเหมาะสมค่อนข้างน้อย

4. การประเมินผลผลิต พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร มีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะทางวิชาชีพตรงตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรค่อนข้างมาก

ศุภพงษ์ ปิ่นเวหา (2533 : 109-113) ใช้รูปแบบ CIPP ประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ ช่างอุตสาหกรรมศึกษาเฉพาะวิทยาลัยเทคนิคภาคเหนือ ผลการวิจัย พบว่า

1. ด้านบริบท จุดประสงค์ของหลักสูตรชัดเจนดี โครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสม เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับจุดประสงค์และโครงสร้างหลักสูตรดี แต่ควรเพิ่มเวลาในการเรียนแต่ละรายวิชา

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี โดยมีวุฒิการศึกษาตรงกับรายวิชาที่สอนมีประสบการณ์ในการสอนวิชาคณิตศาสตร์มากกว่า 3 ปี

3. ด้านกระบวนการใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้และเข้าใจดีพอสมควร แต่การสอนส่วนใหญ่ยังใช้การบรรยายไม่ค่อยมีการนำนวัตกรรม หรือเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้และไม่ค่อยมีกิจกรรมเสริมเท่าที่ควร

4. ด้านผลผลิต ผลที่ได้จากการเรียนการสอน ไม่บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรเท่าที่ควร

เดชา ทวีไทย (2532) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการประเมินหลักสูตรรายวิชาพลศึกษาของหลักสูตรวิชาชีพพื้นฐานทั่วไป มหาวิทยาลัยศิปลากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยนักศึกษาคณะอักษรศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 240 คน และอาจารย์ผู้ทำการสอนรายวิชาดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่า

การประเมินหลักสูตรด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ พบว่า นักศึกษาทุกคนประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในด้านต่างๆ คือ ด้านลักษณะและการสอนของผู้สอนอยู่ในระดับมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน และการใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนอยู่ในระดับมาก ด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน และการใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนอยู่ในระดับดี และการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อเปรียบเทียบคณะวิชา พบว่า นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสูงกว่าคณะอื่นๆ และแตกต่างจากคณะวิชาอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการประเมินทักษะเป็น 3 ประเภท ได้แก่ บาสเกตบอล วอลเลย์บอล และว่ายน้ำ ซึ่งอยู่ในระดับดีขึ้นไป จากการวิเคราะห์การตอบการสัมภาษณ์ของนักศึกษา พบว่า วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการเรียนการสอนและกิจกรรม และการประเมินผลของหลักสูตรรายวิชาพลศึกษาที่ดำเนินการอยู่มีความเหมาะสมดีแล้ว

นิลพันธ์ ภารศิลป์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรผู้กำกับการของสถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ กองบัญชาการศึกษา โดยใช้แบบจำลอง CIPP Model ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การประเมินบริบท พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมภายนอก และสภาวะแวดล้อมภายในเนื้อหาสาระของรายวิชา มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และความต้องการของผู้เรียน สำหรับการวัดและประเมินผล ประโยชน์ต่องานที่ปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และโครงสร้างของหลักสูตร ส่วนใหญ่มีความเหมาะสม ปัจจัยเบื้องต้น ด้านเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรม ด้านอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และด้านการจัดสรรงบประมาณมีความเพียงพอ กระบวนการผลิต เกี่ยวกับกระบวนการด้านการเตรียมการของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีการสอนของอาจารย์ผู้สอน การวัดผล ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ผลผลิตผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรผู้กำกับการของสถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ กองบัญชาการศึกษา มีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะทางด้านการปฏิบัติงานในหน้าที่ ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร อยู่ในระดับมาก กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และนักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการฝึกอบรม

ศิรวิทย์ กุลโรจนภัทร และคณะ (2540 : 60) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประเมินผลโครงการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนการประชาสัมพันธ์ ในสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่ผ่านการอบรมจากโรงเรียนการประชาสัมพันธ์ไปแล้วทำให้มีความรู้และการปฏิบัติงานได้ดี มีหลักการมากขึ้นกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรม ระบบการจัดอบรมอยู่ในเกณฑ์ดี ควรที่จะดำเนินการต่อไปทุกปี ซึ่งจะเห็นว่าผลการประเมินส่วนใหญ่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหลักของสถาบัน สำหรับประเด็นต่างๆ ที่ควรต้องแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้โครงการนี้ดีมากขึ้น ได้แก่ ผู้บรรยายให้ความรู้หรือวิทยากร กล่าวคือควรเป็นผู้ที่มีความรู้เชิงทฤษฎี และมีความสามารถหรือประสบการณ์ในการปฏิบัติจริง นอกจากนี้ควรมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้การบรรยายให้ตรงกับหัวเรื่อง และมีทักษะในการใช้สื่อประกอบการบรรยาย ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับแหล่งวิชาการนั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โรงเรียนควรเป็นแหล่งวิชาการด้านบุคคลและเอกสารตำราสำหรับงานค้นคว้า แต่ปัญหาดังกล่าวอาจมีข้อจำกัดในแง่งบประมาณที่จะมีอัตรากำลังและมีหน่วยรวมวิชาการได้ครบถ้วนแต่อย่างไรก็ตามในแง่เอกสารตำรา หรืองานวิจัยสำหรับค้นคว้านั้นอาจแก้ไขโดยการใช้ระบบคอมพิวเตอร์เครือข่ายกับสถาบันวิจัยอื่นในประเทศหรือต่างประเทศ เพราะจะได้สอดคล้องกับยุคการสื่อสารปัจจุบันและอนาคตต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อประเมินโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย โดยศึกษาจากความคิดเห็นของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มที่ผ่านการฝึกอบรม ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สัตวแพทย์ที่เข้าฝึกอบรมหลักสูตรสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย รวมทั้งหมด 333 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สัตวแพทย์ที่เข้าฝึกอบรม หลักสูตรสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย สาขาโคนม สาขาสุกร และสาขาสัตว์ปีกโดยได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 179 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของสัตวแพทย์ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ในเรื่องของเพศ อายุ ลักษณะงานที่ทำ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดคุณภาพและความเหมาะสมของโครงการ จำนวน 39 ข้อ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านบริบท	จำนวน 9	ข้อ
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น	จำนวน 11	ข้อ
3. ด้านกระบวนการ	จำนวน 9	ข้อ
4. ด้านผลผลิต	จำนวน 10	ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อยและน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

ด้านบริบทและด้านกระบวนการ วัดระดับความเหมาะสม

ด้านปัจจัยเบื้องต้น วัดความเหมาะสมและความเพียงพอ

ด้านผลผลิต วัดคุณลักษณะของผู้ผ่านการฝึกอบรม

ระดับคุณภาพ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงโครงการฝึกอบรม เป็นคำถามแบบปลายเปิด (open–ended)

3.2.1 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร รายงานการวิจัยตำราที่เกี่ยวข้องและสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย

2. กำหนดกรอบการประเมินเพื่อดูคุณภาพของโครงการ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย และให้ครอบคลุมเนื้อหาของขอบเขตการวิจัยทั้งหมด เพื่อประเมินโครงการให้ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาแก้ไข ปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านความเห็นชอบของคณะอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสม เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา(Content Validity) โดยหาดัชนีความสอดคล้องของข้อความกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ระบุไว้ ด้วยการนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิลงความเห็น จำนวน 3 ท่าน คือ

1. สพ.ญ.วิมล อยู่ยืนยง	ตำแหน่งนายสัตวแพทย์ 8 วช กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	สังกัดกรมปศุสัตว์
2. ดร.ทิวัตถ์ มณีโชติ	ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา 8 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	สังกัดสำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ
3. ดร.ชวลิต โพธิ์นคร	ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา 8 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	สังกัดสำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยใช้หลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

นำผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละข้อ ไปหาดัชนีความสอดคล้องของข้อความกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยใช้สูตร ดังนี้ (พร้อมพรรณ อุดมสิน. 2538 :117)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

6. คัดเลือกข้อคำถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินให้ ว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ พบว่า ตอนที่ 2 นำข้อคำถามจำนวน 40 ข้อ ไปคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร แล้วคัดเลือกข้อที่ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 -1.00 ได้จำนวน 39 ข้อ และมีข้อที่ได้ค่า IOC 0.33 จำนวน 1 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามนั้นๆ มีความเที่ยงตรง

7. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับสัตวแพทย์ที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach Alpha-Coefficient) ซึ่งมีสูตร ดังนี้ (รวีวรรณ ชินะตระกูล. 2542 : 158)

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$\sum s_i^2$ แทน ผลรวมความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ได้ค่าความเชื่อมั่นเป็นรายด้าน ดังนี้

ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านบริบท	0.84
ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านปัจจัยเบื้องต้น	0.88
ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านกระบวนการ	0.80
ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านผลผลิต	0.92
ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับ	0.93

8. นำแบบสอบถามที่หาความเชื่อมั่นแล้ว นำไปจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวมรวมข้อมูล

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์เพื่อขออนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขอความอนุเคราะห์จากสัตวแพทย์ที่เข้ารับการอบรมเพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างวันที่ 27 กรกฎาคม 2548 ถึงวันที่ 19 สิงหาคม 2548 ณ ห้องสัมมนา โรงแรมเฟิสท์ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นสถานที่ฝึกอบรม โดยผู้วิจัยส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเองหลังจากที่กลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รวบรวมได้ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของสัตวแพทย์ผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความถี่และหาค่าร้อยละ โดยใช้สถิติในการคำนวณ ดังนี้

ค่าร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 101)

$$\text{ค่าร้อยละ (Percent)} = \frac{\text{จำนวนข้อมูลที่มี}}{\text{จำนวนข้อมูลทั้งหมด}} \times 100$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$= \frac{n}{N} \times 100$$

เมื่อ n หมายถึง จำนวนข้อมูลที่มี

N หมายถึง จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. นำข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของโครงการมาวิเคราะห์หาค่าสถิติโดยคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เป็นรายด้านและรายข้อ โดยใช้สถิติในการคำนวณ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 102)

$$\overline{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 103)

$$S = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - \left(\sum X\right)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

เกณฑ์การแปลความหมายคุณภาพของโครงการฝึกอบรม พิจารณาจากค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น 5 ระดับคุณภาพ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2537 : 85) ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
4.50 – 5.0	มากที่สุด
3.50 – 4.49	มาก
2.50 – 3.49	ปานกลาง
1.50 – 2.49	น้อย
1.00 – 1.49	น้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงโครงการฝึกอบรมที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วจัดกลุ่มแยกประเภทแล้วหาความถี่

4. นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง การประเมินโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม
S	แทน	ค่า/ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ลักษณะของงานที่ทำ วุฒิสูงสุดทางการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ โดยการนำเสนอรายละเอียดไว้ในตารางที่ 4.1

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นการประเมินโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย เป็นรายข้อและรายด้าน โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งประกอบด้วยด้านต่างๆ ดังนี้

1. การประเมินด้านบริบท (Context)
2. การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input)
3. การประเมินด้านกระบวนการ (Process)
4. การประเมินผลผลิต (Product)

ตอนที่ 3 ผลการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ซึ่งจะมีการจัดกลุ่มแยกประเภท และหาความถี่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	126	70.39
- หญิง	53	29.61
รวม	179	100
2. อายุ		
- 21-30 ปี	118	65.92
- 31-40 ปี	38	21.23
- 41-50 ปี	19	10.61
- 51 ปีขึ้นไป	4	2.23
รวม	179	100
3. ลักษณะของงานที่ทำ		
- ทำงานในฟาร์มเลี้ยงสัตว์	31	17.32
- ตัวแทนจำหน่ายยาสัตว์	72	40.22
- รับราชการ	49	27.37
- อื่นๆ	27	15.08
รวม	179	100
4. วุฒิสูงสุดทางการศึกษา		
- ปริญญาตรี	159	88.83
- ปริญญาโท	16	8.94
- ปริญญาเอก	4	2.23
รวม	179	100
5. ประสบการณ์ในการทำงาน		
- น้อยกว่า 5 ปี	115	64.25
- 5-10 ปี	21	11.73
- 11-15 ปี	22	12.29
- มากกว่า 15 ปี	21	11.73
รวม	179	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 179 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 70.39 และเพศหญิง ร้อยละ 29.61

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 65.92 รองลงมามีอายุ 31-40 ปี อายุ 41-50 ปี และอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 21.23 10.61 และ 2.23 ตามลำดับ

สำหรับข้อมูลลักษณะของงานที่ทำ ส่วนใหญ่เป็นตัวแทนจำหน่ายยาสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 40.22 รองลงมาคือรับราชการ ทำงานในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 27.37 17.32 และ 15.08 ตามลำดับ

สำหรับข้อมูลของวุฒิสูงสุดทางการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่จบปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 88.83 รองลงมาคือผู้ที่จบปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 8.94 และผู้ที่จบปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 2.23

และข้อมูลประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.25 รองลงมาคือ ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.29 ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี และ มากกว่า 15 ปี มีจำนวนเท่ากันคือ คิดเป็นร้อยละ11.73

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย

ที่	ความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรม	n=179		ระดับคุณภาพ
		$\overline{X}$	S	
1	ด้านบริบท (Context)	3.43	0.61	ปานกลาง
2	ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input)	3.32	0.64	ปานกลาง
3	ด้านกระบวนการ (Process)	3.44	0.55	ปานกลาง
4	ด้านผลผลิต (Product)	3.55	0.60	มาก
	รวม	3.43	0.51	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า โครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย โดยรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.43 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคุณภาพสูงที่สุดคือ ด้านผลผลิต มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.55 ส่วนอีก 3 ด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านบริบท มีค่าเฉลี่ย 3.43 ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีค่าเฉลี่ย 3.32 และด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ย 3.44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ด้านบริบท (Context)

ที่	ด้านบริบท (Context)	n=179		ระดับความเหมาะสม
		$\overline{X}$	S	
1	เนื้อหาวิชามีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ	3.51	0.78	มาก
2	ความสอดคล้องของเนื้อหากับการนำไปใช้ควบคุมฟาร์มจริงหลังฝึกอบรม	3.45	0.82	ปานกลาง
3	เนื้อหาของหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้และทักษะการทำงานเพิ่มขึ้น	3.43	0.81	ปานกลาง
4	เนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	3.54	0.86	มาก
5	เนื้อหาของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าฝึกอบรม	3.25	0.92	ปานกลาง
6	เนื้อหาวิชามีความชัดเจนเข้าใจง่าย	3.41	0.80	ปานกลาง
7	วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของผู้เข้าอบรม	3.04	0.90	ปานกลาง
8	วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานหลังฝึกอบรม	3.38	0.84	ปานกลาง
9	การตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมเป็นประโยชน์กับวงการปศุสัตว์ไทย	3.83	0.82	มาก
	รวม	3.43	0.61	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า โครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ด้านบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมสูงที่สุดคือ ข้อ 9 การตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมเป็นประโยชน์กับวงการปศุสัตว์ไทย ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.83 รองลงมาคือข้อ 4 เนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.54 ส่วนข้อที่มีความเหมาะสมต่ำที่สุด คือ ข้อ 7 วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของผู้เข้าอบรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.04

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input)

ที่	ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input)	n=179		ระดับความเหมาะสม
		$\overline{X}$	S	
1	เอกสารประกอบการฝึกอบรมสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่บรรยาย	3.46	0.91	ปานกลาง
2	คุณวุฒิและความเชี่ยวชาญของวิทยากรในเนื้อหาวิชา	3.76	0.83	มาก
3	ความสอดคล้องของเวลาในการฝึกอบรมกับเนื้อหาวิชา แต่ละเรื่อง	3.45	0.87	ปานกลาง
4	ห้องฝึกอบรมมีความเพียงพอต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม	3.48	1.03	ปานกลาง
5	ความเพียงพอในการจัดสรรงบประมาณ	3.12	1.01	ปานกลาง
6	การประชาสัมพันธ์ข่าวสารการฝึกอบรมล่วงหน้าแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม	2.37	1.05	น้อย
7	สื่อและอุปกรณ์การอบรมมีความทันสมัย	3.51	0.87	มาก
8	สถานที่อำนวยความสะดวกต่างๆ ได้แก่ ห้องน้ำ ห้องรับประทานอาหารและสถานที่จอดรถ	3.08	1.22	ปานกลาง
9	ความสะดวกในการได้รับบริการด้านเอกสารประกอบคำบรรยาย	3.36	1.02	ปานกลาง
10	ความพร้อมในการจัดโครงการฝึกอบรม	3.33	0.90	ปานกลาง
11	การจัดบรรยากาศในห้องฝึกอบรม เช่น อุณหภูมิ แสงไฟและเครื่องเสียง	3.59	0.86	มาก
	รวม	3.32	0.64	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า โครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมสูงที่สุดคือ ข้อ 2 คุณวุฒิและความเชี่ยวชาญของวิทยากรในเนื้อหาวิชา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.76 รองลงมาคือ ข้อ 11 การจัดบรรยากาศในห้องอบรม เช่น อุณหภูมิ แสงไฟ และเครื่องเสียง ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.59 ส่วนข้อที่มีความเหมาะสมต่ำที่สุด คือ ข้อ 6 การประชาสัมพันธ์ข่าวสารการฝึกอบรมล่วงหน้าแก่ผู้เข้ารับการอบรม ความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.37

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ด้านกระบวนการ (Process)

ที่	ด้านกระบวนการ (Process)	n=179		ระดับความเหมาะสม
		$\bar{X}$	S	
1	การใช้สื่อนำเสนอเนื้อหาวิชามีความสะดวกราบรื่น	3.60	0.80	มาก
2	การสร้างแรงจูงใจของวิทยากรในระหว่างการฝึกอบรม	3.03	0.78	ปานกลาง
3	ความเหมาะสมของวิธี / เทคนิคการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร	3.25	0.75	ปานกลาง
4	คุณภาพการบริการของคณะทำงาน	3.49	0.81	ปานกลาง
5	การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์หลังจากการฟังบรรยาย	3.58	0.81	มาก
6	ความเหมาะสมของวิธี / เทคนิคการประเมินของผู้เข้าอบรม	3.45	0.67	ปานกลาง
7	ความเหมาะสมในการใช้เกณฑ์เพื่อประเมินผลการฝึกอบรม	3.43	0.68	ปานกลาง
8	ความเหมาะสมของการจัดช่วงเวลาอื่น นอกเหนือจากชั่วโมงบรรยาย เช่น เวลาพักรับประทานอาหารเที่ยง และอาหารว่าง	3.61	0.80	มาก
9	การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของคณะทำงาน	3.50	0.84	มาก
	รวม	3.44	0.55	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า โครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมสูงที่สุด คือ ข้อ 8 ความเหมาะสมของการจัดช่วงเวลาอื่นนอกเหนือจากชั่วโมงบรรยาย เช่น เวลาพักรับประทานอาหารเที่ยงและอาหารว่าง ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.61 รองลงมาคือ ข้อ 1 การใช้สื่อนำเสนอเนื้อหาวิชามีความสะดวกราบรื่น ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.60 ส่วนข้อที่มีความเหมาะสมต่ำที่สุด คือ ข้อ 2 การสร้างแรงจูงใจของวิทยากรในระหว่างการฝึกอบรม ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.03

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ด้านผลผลิต (Product)

ที่	ด้านผลผลิต (Product)	n=179		ระดับความเหมาะสม
		$\bar{X}$	S	
1	เพิ่มพูนความรู้ในด้านวิชาการและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล	3.49	0.72	ปานกลาง
2	เป็นผู้มีคุณธรรม และจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ	3.65	0.77	มาก
3	การนำความรู้ในการฝึกอบรมไปใช้ในหน้าที่การงานภายหลังการฝึกอบรม	3.55	0.81	มาก
4	การรู้จักคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และการปรับเปลี่ยนทัศนคติความคิดเห็นให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การฝึกอบรม	3.49	0.69	ปานกลาง
5	ความเข้าใจในหลักการทำงานและหน้าที่ของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม	3.76	0.77	มาก
6	มีความเชี่ยวชาญ สามารถแก้ไขปัญหาและให้คำปรึกษาให้กับผู้ประกอบการเลี้ยงสัตว์	3.38	0.74	ปานกลาง
7	สามารถจัดการและวางแผนการทำงานเพื่อรองรับสถานการณ์เมื่อเกิดภาวะโรคระบาด	3.42	0.79	ปานกลาง
8	การนำความรู้ไปพัฒนาฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่อยู่ในความรับผิดชอบเข้าสู่หลักเกณฑ์ฟาร์มมาตรฐาน	3.60	0.75	มาก
9	การนำความรู้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	3.63	0.82	มาก
10	เข้าใจโครงสร้างการทำงานและกลยุทธ์ในการดำเนินงาน	3.48	0.83	ปานกลาง
	รวม	3.55	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า โครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ด้านผลผลิต มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมสูงที่สุด คือ ข้อ 5 ความเข้าใจในหลักการทำงานและหน้าที่ของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.76 รองลงมาคือ ข้อ 2 เป็นผู้มีคุณธรรม และจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.65 ส่วนข้อที่มีความเหมาะสมต่ำที่สุด คือ ข้อ 6 มีความชำนาญ สามารถแก้ไขปัญหาและให้คำปรึกษาให้กับผู้ประกอบการเลี้ยงสัตว์ ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.38

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย

ตารางที่ 4.7 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ด้านบริบท

ที่	ข้อเสนอแนะด้านบริบท	จำนวน (คน)
1	ควรเน้นเนื้อหาด้านบทบาท หน้าที่ จิตสำนึก ข้อปฏิบัติของการเป็นสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และกลไกการทำฟาร์มมาตรฐาน	15
2	เนื้อหาควรเป็นเรื่องปัญหาและสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรมากกว่าเนื้อหากว้างๆ	8
3	ควรมีการอบรมภาคปฏิบัติ	4
4	ควรเพิ่มเนื้อหาระบาดวิทยาของการเกิดโรคในสุกร และข้อมูลด้านการตลาดสุกร	3
5	เนื้อหาควรเป็นเรื่องที่ทันเหตุการณ์ เช่น โรคระบาดในปัจจุบัน	2
6	ควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ยาในฟาร์มโคนม และคุณภาพน้ำนม	1
7	ควรมีการบรรยายเนื้อหาเรื่องไก่เนื้อและไก่ไข่มากกว่านี้	1
8	ควรเพิ่มเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประสานงานกับกรมปศุสัตว์ เช่น ขั้นตอนการจับไก่ส่งโรงฆ่าสัตว์	1
	รวม	35

จากตารางที่ 4.7 เป็นข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทยในด้านบริบท ซึ่งเรียงลำดับหัวข้อตามจำนวนความคิดเห็นที่มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด รวมทั้งหมด 35 ความคิดเห็น เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่ามีข้อเสนอแนะที่มีจำนวนความคิดเห็นมากที่สุดคือ เรื่องการเน้นเนื้อหาด้านบทบาท หน้าที่ จิตสำนึก ข้อปฏิบัติของการเป็นสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มและกลไกการทำฟาร์มมาตรฐาน ซึ่งมีคนแสดงความคิดเห็น 15 คน รองลงมา คือข้อเสนอแนะเรื่อง เนื้อหาควรเป็นปัญหาและสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรมากกว่าเนื้อหากว้างๆ มีคนแสดงความคิดเห็น 8 คน และจำนวนความคิดเห็นน้อยที่สุด มีทั้งหมด 3 หัวข้อ คือ ควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ยาในฟาร์มโคนม และคุณภาพน้ำนม ควรมีการบรรยายเนื้อหาเรื่องไก่เนื้อและไก่ไข่มากกว่านี้ ควรเพิ่มเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประสานงานกับกรมปศุสัตว์ เช่น ขั้นตอนการจับไก่ส่งโรงฆ่าสัตว์ ซึ่งมีคนแสดงความคิดเห็นหัวข้อละ 1 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเห็นได้ว่า จากข้อเสนอแนะนี้สอดคล้องกับตารางที่ 4.3 คือ ส่วนใหญ่ผู้เข้าอบรมมีความต้องการเน้นเนื้อหาที่เป็นข้อปฏิบัติของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม ต้องการพูดคุยระหว่างผู้เข้าอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการซึ่งกันและกัน ซึ่งผู้จัดการฝึกอบรมไม่สามารถจัดให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ของผู้เข้าอบรมได้นั้น อาจเป็นเพราะว่า เวลาที่ใช้ในการอบรมไม่เพียงพอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ด้านปัจจัยเบื้องต้น

ที่	ข้อเสนอแนะด้านปัจจัยเบื้องต้น	จำนวน (คน)
1	ควรมีการปรับปรุงเรื่องการประชาสัมพันธ์การฝึกอบรมก่อนล่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควรเพื่อการเตรียมตัวก่อน	14
2	ควรหาสถานที่ฝึกอบรมที่มีสถานที่จอดรถเพียงพอและการจราจรไม่ติด	14
3	เอกสารที่แจกมีไม่เพียงพอ	8
4	วิทยากรบางท่านควรมีการเตรียมตัวและเทคนิคการนำเสนอมากกว่านี้ เพราะบางท่านมีการเข้าบรรยายแทนกัน	6
5	เอกสารประกอบคำบรรยายควรเพิ่มเนื้อหาและมีภาพประกอบ	4
6	เอกสารควรอยู่ในรูปของ ซีดี แจก เพราะประหยัดและดีกว่าเอกสารเป็นเล่ม เพราะมีภาพให้ดูชัดเจน	3
7	ควรมีที่พักให้กับผู้เข้าอบรม	2
8	การแจ้งยืนยันการได้เข้ารับฝึกอบรม ควรแจ้งให้ทราบก่อนการอบรมประมาณ 1 สัปดาห์	2
9	ควรเก็บค่าอบรมจากผู้เข้าอบรม เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายด้านเอกสารและอื่นๆ	2
10	ควรเชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์มากๆ มาร่วมบรรยายให้หลากหลายขึ้น	2
11	เอกสารประกอบคำบรรยายไม่ครอบคลุมเนื้อหาที่บรรยาย มีเนื้อหาน้อย	2
12	ควรจัดเตรียมพิธีกรในแต่ละวันให้มีความพร้อม	1
13	อากาศในห้องอบรมเย็นเกินไป	1
14	ควรมีการแยกอบรมระหว่างหน่วยงานภาคเอกชน และภาครัฐ	1
15	ผู้เข้าอบรมบางท่านต้องการเพียงใบอนุญาตอย่างเดียว จึงไม่สนใจและได้รับความคิดเห็นที่ถูกต้อง	1
16	ควรมีการจัดอบรมให้มากรุ่นกว่านี้	1
17	เวลาในการฝึกอบรมน้อยเกินไป	1
18	ควรจัดทำสื่อที่นำเสนอให้มีความน่าสนใจมากกว่านี้ เนื่องจากคนเข้าอบรมมีจำนวนมาก แต่ตัวหนังสือเล็กเกินไป	1
19	ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการอบรมให้มากกว่านี้	1
	รวม	67

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.8 เป็นข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ในด้านปัจจัยเบื้องต้น ซึ่งเรียงลำดับหัวข้อตามจำนวนความคิดเห็นที่มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด รวมทั้งหมด 67 ความคิดเห็น เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า มีข้อเสนอแนะที่มีจำนวนความคิดเห็นมากที่สุด 2 หัวข้อ คือ ควรมีการปรับปรุงเรื่องการประชาสัมพันธ์การฝึกอบรมก่อนล่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควรเพื่อการเตรียมตัวก่อน และควรหาสถานที่ฝึกอบรมที่มีสถานที่จอดรถเพียงพอและรถไม่ติด ซึ่งมีคนแสดงความคิดเห็นหัวข้อละ 14 คน รองลงมา คือ เอกสารที่แจกไม่เพียงพอ มีคนแสดงความคิดเห็น 8 คน ส่วนข้อเสนอแนะที่มีจำนวนความคิดเห็นน้อยที่สุด มีทั้งหมด 8 หัวข้อ คือ ควรจัดเตรียมพิธีกรในแต่ละวันให้มีความพร้อม อากาศในห้องอบรมเย็นเกินไป ควรมีการแยกอบรมระหว่างหน่วยงานภาคเอกชน และภาครัฐ ผู้เข้าอบรมบางท่านต้องการเพียงใบอนุญาตอย่างเดียว จึงไม่สนในและได้รับความคิดเห็นที่ถูกต้อง ควรมีการจัดอบรมให้มากรุ่นกว่านี้ เวลาในการฝึกอบรมน้อยเกินไป ควรจัดทำสื่อที่นำเสนอให้มีความน่าสนใจมากกว่านี้ เนื่องจากคนเข้าอบรมมีจำนวนมาก แต่ตัวหนังสือเล็กเกินไป ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการอบรมให้มากกว่านี้ ซึ่งมีคนแสดงความคิดเห็นหัวข้อละ 1 คน

จะเห็นได้ว่า จากข้อเสนอแนะนี้ สอดคล้องกับตารางที่ 4.4 คือผู้เข้าอบรมมีความต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการฝึกอบรมล่วงหน้าให้เร็วขึ้น เพื่อผู้เข้าอบรมจะได้มีการเตรียมตัววางแผนก่อนล่วงหน้าในการเข้ารับอบรม ทั้งนี้ สาเหตุที่มีการประชาสัมพันธ์การฝึกอบรมล่วงหน้าช้าเกินไป อาจเนื่องมาจาก ความล่าช้าของระบบราชการในการเสนอโครงการฝึกอบรม หรือหนังสือตอบรับการเข้าอบรมล่าช้า เนื่องจากส่งทางไปรษณีย์ และผู้เข้าอบรมบางคนมีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ใหม่ ทำให้การติดต่อไม่สะดวก จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการรับทราบข้อมูลประชาสัมพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ด้านกระบวนการ

ที่	ข้อเสนอแนะด้านกระบวนการ	จำนวนความคิดเห็น(คน)
1	ควรมีการแจกเอกสารก่อนฝึกอบรม เพื่อนำไปศึกษาก่อนบรรยาย	8
2	ควรมีการไปดูงานในฟาร์มนอกสถานที่ หรือดู VDO เพื่อให้เห็นปัญหาที่ชัดเจนขึ้น	6
3	ควรมีการจัดกลุ่มอภิปราย	4
4	ควรเพิ่มการถาม-ตอบระหว่างการบรรยาย เพื่อให้น่าสนใจยิ่งขึ้น	2
5	ควรเพิ่มเวลาในการบรรยายเรื่อง หลักเกณฑ์การตรวจฟาร์มและระเบียบมาตรฐานฟาร์ม	2
6	ควรมีการคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรมจากคนที่มีการปฏิบัติงานในการควบคุมฟาร์มจริงๆ	2
7	ควรควบคุมเวลาให้เป็นไปตามกำหนดการ เพราะมีการอบรมช้า ไม่ตรงเวลา	2
8	ควรมีการลงโทษคนที่มีชื่อเข้าอบรม แต่ไม่มาอบรม เช่น ตัดสิทธิ์ในปีถัดไป เพราะเป็นการไปกันที่นั่งคนที่ต้องการเข้าอบรม	1
9	ควรมีการสำรองผู้ที่เข้ารับการอบรม เพื่อแทนที่คนที่ไม่มาอบรม	1
10	ควรมีการจัดอบรมในต่างจังหวัด เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ	1
11	ควรมีการแนะนำเพิ่มเติมในเรื่องเอกสารที่สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มต้องบันทึกในฟาร์มมาตรฐาน เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน	1
12	ควรจัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลา	1
13	การจัดเกณฑ์การประเมินผลควรให้เข้าฟังบรรยายร้อยละ 100 จึงผ่าน	1
14	ควรเน้นให้ผู้อบรมติดป้ายชื่อ และสถานที่ทำงาน เพื่อจะได้รู้จักกันมากขึ้น	1
15	การประเมินผลควรเป็นการทดสอบ	1
	รวม	34

จากตารางที่ 4.9 เป็นข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ในด้านกระบวนการ ซึ่งเรียงลำดับหัวข้อตามจำนวนความคิดเห็นที่มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด รวมทั้งหมด 34 ความคิดเห็น เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า มีข้อเสนอแนะที่มีจำนวนความคิดเห็นมากที่สุดคือ ควรมีการแจกเอกสารก่อนฝึกอบรมเพื่อนำไปศึกษาก่อนบรรยาย ซึ่งมีคนแสดงความคิดเห็น 8 คน รองลงมาคือ ควรมีการไปดูงานในฟาร์มนอกสถานที่ หรือดู VDO เพื่อให้เห็นปัญหาที่ชัดเจนขึ้น มีคนแสดงความคิดเห็น 6 คน ส่วนหัวข้อที่จำนวนความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คิดเห็นน้อยที่สุด มีทั้งหมด 8 หัวข้อ คือ ควรมีการลงโทษคนที่มีชื่อเข้าอบรม แต่ไม่มาอบรม เช่น ตัดสิทธิ์ในปีถัดไป เพราะเป็นการไปกันที่นั่งคนที่ต้องการเข้าอบรม ควรมีการสำรองผู้ที่เข้ารับการอบรม เพื่อแทนที่คนที่ไม่มาอบรม ควรมีการจัดอบรมในต่างจังหวัด เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ ควรมีการแนะนำเพิ่มเติมในเรื่องเอกสารที่สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มต้องบันทึกในฟาร์มมาตรฐาน เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ควรจัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลา การจัดเกณฑ์การประเมินผลควรให้เข้าฟังบรรยายร้อยละ 100 จึงผ่าน ควรเน้นให้ผู้อบรมติดป้ายชื่อ และสถานที่ทำงานเพื่อจะได้รู้จักกันมากขึ้น การประเมินผลควรเป็นการทดสอบ ซึ่งมีคนแสดงความคิดเห็นหัวข้อละ 1 คน

จากข้อเสนอแนะ จะเห็นได้ว่า ผู้เข้าอบรมมีความต้องการทั้งด้านเอกสารการอบรม ข้อมูลที่เก็บในแผ่นซีดี และต้องการรับความรู้จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าอบรมด้วยกันเอง และมีการจัดกลุ่มอภิปราย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อประเมินโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย และได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินคุณภาพโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย พ.ศ. 2548 กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สัตวแพทย์ที่เข้าฝึกอบรมในปี พ.ศ. 2548 โดยแบ่งเป็นหลักสูตรสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ สาขาโคนม หลักสูตรสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ สาขาสุกร และหลักสูตรสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ สาขาสัตว์ปีก รวมทั้งหมด 333 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สัตวแพทย์ที่เข้าฝึกอบรม หลักสูตรสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย สาขาโคนม สาขาสุกร และสาขาสัตว์ปีก ในปี พ.ศ. 2548 โดยได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 179 คน

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของสัตวแพทย์ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ในเรื่องของเพศ อายุ ลักษณะงานที่ทำ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดคุณภาพและความเหมาะสมของโครงการ จำนวน 39 ข้อ จำแนกเป็น ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และ ด้านผลผลิต โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อยและน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม เป็นคำถามแบบปลายเปิด (open – ended)

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์เพื่อขออนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขอความอนุเคราะห์จากสัตวแพทย์ที่เข้ารับการอบรมเพื่อตอบแบบสอบถาม ในระหว่างวันที่ 17 สิงหาคม 2548 ถึงวันที่ 5 กันยายน 2548 ณ ห้องสัมมนา โรงแรมเฟิสท์ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นสถานที่ฝึกอบรม โดยผู้วิจัยส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง หลังจากที่กลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รวบรวมได้ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของสัตวแพทย์ผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความถี่และหาค่าร้อยละ

2. นำข้อมูลเกี่ยวกับคุณค่าและความเหมาะสมของโครงการมาวิเคราะห์หาค่าสถิติโดยคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เป็นรายด้านและรายข้อ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงโครงการฝึกอบรมที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วจัดกลุ่มแยกประเภทแล้วหาความถี่

4. นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

5.1.6 ผลการวิจัย

การประเมินคุณภาพของโครงการฝึกอบรม

โดยภาพรวม โครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทยโดยรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคุณภาพสูงที่สุดคือ ด้านผลผลิต มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนอีก 3 ด้าน คือด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น และด้านกระบวนการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และพิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านบริบท

ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านบริบทโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมเป็นประโยชน์กับวงการปศุสัตว์ไทย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ เนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของผู้เข้าอบรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านปัจจัยเบื้องต้น

ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านปัจจัยเบื้องต้นโดยภาพรวม ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ คุณวุฒิและความเชี่ยวชาญของวิทยากรในเนื้อหาวิชา ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การจัดบรรยากาศในห้องอบรม เช่น อุณหภูมิ แสงไฟ และเครื่องเสียง ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารการฝึกอบรมล่วงหน้าแก่ผู้เข้ารับการอบรม ความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ด้านกระบวนการ

ผู้ที่เข้าอบรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านกระบวนการ โดยภาพรวมความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ความเหมาะสมของการจัดช่วงเวลาอื่นนอกเหนือจากชั่วโมงบรรยาย เช่น เวลาพักรับประทานอาหารเที่ยงและอาหารว่าง ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การใช้สื่อนำเสนอเนื้อหาวิชามีความสะดวกราบรื่น ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การสร้างแรงจูงใจของวิทยากรในระหว่างการฝึกอบรม ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านผลผลิต

ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านผลผลิตโดยภาพรวม ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ความเข้าใจในหลักการทำงานและหน้าที่ของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ เป็นผู้มีคุณธรรม และจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีความชำนาญ สามารถแก้ไขปัญหาและให้คำปรึกษาให้กับผู้ประกอบการเลี้ยงสัตว์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงโครงการฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงโครงการฝึกอบรม ในด้านบริบท รวมทั้งหมด 35 ความคิดเห็น เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่ามีข้อเสนอแนะที่มีจำนวนความคิดเห็นมากที่สุดคือ เรื่องการเน้นเนื้อหาด้านบทบาท หน้าที่ จิตสำนึก ข้อปฏิบัติของการเป็นสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มและกลไกการทำฟาร์มมาตรฐาน ซึ่งมีคนแสดงความคิดเห็น 15 คน รองลงมา คือข้อเสนอแนะเรื่อง เนื้อหาควรเป็นปัญหาและสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรมากกว่าเนื้อหากว้างๆ มีคนแสดงความคิดเห็น 8 คน

ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงโครงการฝึกอบรมในด้านปัจจัยเบื้องต้น รวมทั้งหมด 67 ความคิดเห็น เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า มีข้อเสนอแนะที่มีจำนวนความคิดเห็นมากที่สุด 2 หัวข้อ คือ ควรมีการปรับปรุงเรื่องการประชาสัมพันธ์การฝึกอบรมก่อนล่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควรเพื่อการเตรียมตัวก่อน และควรหาสถานที่ฝึกอบรมที่มีสถานที่จอดรถเพียงพอและรถไม่ติด แสดงความคิดเห็นหัวข้อละ 14 คน รองลงมา คือ เอกสารที่แจกไม่เพียงพอ แสดงความคิดเห็น 8 คน

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงการฝึกอบรม ในด้านกระบวนการ รวมทั้งหมด 34 ความคิดเห็น เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า มีข้อเสนอแนะที่มีจำนวนความคิดเห็นมากที่สุดคือ ควรมีการแจกเอกสารก่อนฝึกอบรมเพื่อนำไปศึกษาก่อนบรรยาย แสดงความคิดเห็น 8 คน รองลงมาคือ ควรมีการไปดูงานในฟาร์มนอกสถานที่ หรือดู VDO เพื่อให้เห็นปัญหาที่ชัดเจนขึ้น แสดงความคิดเห็น 6 คน

5.2 อภิปรายผล

จากการประเมินโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังต่อไปนี้

5.2.1 ด้านบริบท

จากการประเมินความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรม ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นว่า การตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมเป็นประโยชน์กับวงการปศุสัตว์ไทย มีความเหมาะสมระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มจำเป็นต้องมีสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม การตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการจึงเป็นที่ต้องการของวงการปศุสัตว์ซึ่งสอดคล้องกับ สงัด อุทรานันท์ (2532 : 211) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ดีนั้นควรสอดคล้องกับความต้องการของสังคม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย มุ่งสร้างเสริม ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม โดยให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจว่าสิ่งใดควรอนุรักษ์ไว้ และรู้จักสร้างสรรค์ให้เจริญก้าวหน้า เน้นและส่งเสริมคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามหลายด้าน ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการศึกษามากที่สุดไม่ว่าความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติ มีความชัดเจนไม่คลุมเครือและมีความต่อเนื่องกันทุกข้อ โดย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่มีความขัดแย้ง หลักสูตรที่ดีควรยืดหยุ่นได้ และเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมกับสภาพที่เปลี่ยนแปลง

ส่วนข้อที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด คือ วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของผู้เข้าอบรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดตารางการฝึกอบรมเป็นการบรรยายจากวิทยากรซึ่งไม่มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผู้ที่เข้าอบรม รวมถึงระยะเวลาในการฝึกอบรมที่สั้น จึงจัดสรรเวลาในการแลกเปลี่ยนความรู้ได้น้อยซึ่งไม่ตรงตามความต้องการของผู้เข้าอบรม

5.2.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น

จากการประเมินความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรม ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นว่า คุณวุฒิและความเชี่ยวชาญของวิทยากรในเนื้อหาวิชามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ วิทยากรแต่ละท่านเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์มากในหัวข้อที่ตนบรรยายซึ่งมาจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 :114) ว่า ครูเป็นตัวการสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ การเอาใจใส่ต่อการสอนของครู การสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนและผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลรัตน์ วิจิตรกูล (2542 : 86) พบว่า วิทยากรส่วนใหญ่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในหัวข้อที่บรรยาย มีความตั้งใจสอน ตรงต่อเวลา มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ เอาใจใส่ดูแลผู้เข้ารับการอบรม และมีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมในระดับมาก

ส่วนข้อที่มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารการฝึกอบรมล่วงหน้าแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีการประชาสัมพันธ์ทางอินเตอร์เน็ตเพียงอย่างเดียว ซึ่งผู้ที่สนใจเข้ารับการอบรมบางคนอาจไม่สามารถรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์ได้สะดวก

5.2.3 ด้านกระบวนการ

จากการประเมินความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรม ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นว่า ความเหมาะสมของการจัดช่วงเวลาอื่นนอกเหนือจากชั่วโมงบรรยาย เช่น เวลาพักรับประทานอาหารเที่ยงและอาหารว่าง มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดโครงการฝึกอบรมมีการจัดขึ้นที่โรงแรม การจัดสรรเวลารับประทานอาหารเที่ยงและอาหารว่าง ทางโรงแรมจะจัดอย่างเหมาะสมและตรงเวลาอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 77) ที่กล่าวว่า การพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพ มี 7 ขั้นตอน คือ การกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ เลือกเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม เลือกวิธีสอนที่เหมาะสม เลือกบุคลากร เลือกวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่เหมาะสม จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผลที่ได้รับ และเสนอสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนข้อที่มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด คือ การสร้างแรงจูงใจของวิทยากรในระหว่างการฝึกอบรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบรรยายของวิทยากรส่วนใหญ่เป็นการบรรยายเนื้อหาความรู้ ซึ่งมักจะทำให้ไม่มีการจูงใจในการฟังบรรยาย เพราะผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีความต้องการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้มากกว่าการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว

5.2.4 ด้านผลผลิต

จากการประเมินความเหมาะสมของโครงการฝึกอบรม ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นว่า ความเข้าใจในหลักการทำงานและหน้าที่ของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้เข้าอบรมมีความสนใจ เอาใจใส่ในหัวข้อ บทบาทหน้าที่ของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเป็นอย่างดี เพราะสามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำเนียร ชุณหโสภาค (2543 : 67) กล่าวว่า ผู้สำเร็จการอบรมได้รับการพัฒนาแนวคิด วิธีคิดอย่างเป็นระบบ การปฏิบัติการที่มีแบบแผน ซึ่งสิ่งดังกล่าวอาจได้จากประสบการณ์การเรียนรู้หรือการอบรม ทำให้ผู้สำเร็จการอบรมได้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิด พฤติกรรมการทำงานไปในทิศทางที่พึงประสงค์

ส่วนข้อที่มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุดคือ มีความเชี่ยวชาญ สามารถแก้ไขปัญหาและคำปรึกษาให้กับผู้ประกอบการเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นการฟังบรรยายจากวิทยากร ไม่มีการฝึกปฏิบัติงานจริง หรือนำปัญหาที่เกิดขึ้นจริงมาปรึกษาหารือ หรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน จึงทำให้ขาดความชำนาญและสามารถแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งสอดคล้องกับด้านกระบวนการคือ ต้องการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้มากกว่าการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การประเมินโครงการฝึกอบรมในครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและวางแผนดำเนินงานโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย ในรุ่นต่อไปให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของกรมปศุสัตว์ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะประเด็นที่อาจเป็นประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้

1. ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาในด้านการแก้ไขปัญหา ทักษะและเทคนิคการปฏิบัติงานของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มให้มากขึ้น เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในสถานการณ์ปัจจุบัน

2. ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม

3. ควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์การทำงาน ถาม-ตอบระหว่างการบรรยาย ตลอดจนชี้แจงปัญหาที่มักเกิดขึ้นกับสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มให้มากกว่านี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. วิทยากรควรมีการสร้างแรงจูงใจระหว่างการอบรมมากกว่านี้ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความสนใจมากยิ่งขึ้น

5. ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการฝึกอบรมล่วงหน้าเร็วขึ้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เตรียมตัวและวางแผนการอบรม

6. ควรมีการจัดทำเอกสารในรูปแบบ แผ่น ซี.ดี. เพื่อความสะดวกและประหยัดค่าใช้จ่าย

7. ควรมีการแจกเอกสารก่อนการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมนำไปศึกษาก่อน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรทำการประเมินโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์อย่างสม่ำเสมอในทุกรุ่น เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมตามความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมตามสถานการณ์ปัจจุบัน

2. ควรมีการจัดอบรมนอกสถานที่ และฝึกปฏิบัติงานด้านสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มจริง

3. ควรมีการทดสอบหลังจากการเข้ารับการอบรม เพื่อทดสอบความรู้ก่อนได้รับใบอนุญาตเป็นสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มจากกรมปศุสัตว์ และเป็นการประเมินด้านผลผลิตได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4. ควรมีการวิจัยเรื่องปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรในรุ่นต่อไป

5. การประชาสัมพันธ์ข่าวสารการฝึกอบรมควรมีในสถาบันการศึกษาที่มีหลักสูตรสัตวแพทยศาสตร์ หรือตามสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ รายการโทรทัศน์ หรือสื่อของสมาคมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

6. ควรมีการเพิ่มระยะเวลาในการฝึกอบรมให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้เต็มที่และสามารถวางแผนการฝึกอบรมได้ตรงตามความต้องการของผู้เข้าอบรม

7. ควรมีการวิจัยเรื่องปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรในรุ่นต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

กมลรัตน์ วิจิตรกูล. 2542. “การประเมินหลักสูตร นักบริหารงานประชาสัมพันธ์ รุ่นพิเศษ ของสถาบันการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวัดและประเมินผลการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

กาญจนา คุณารักษ์. 2527. **หลักสูตรและการพัฒนา.** นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

กัญจนา ลินทรัตนศิริกุล. 2545. “รูปแบบการประเมินหลักสูตร.” **ประมวลสาระชุดวิชาการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน.** หน่วยที่ 1-5 : 167-168. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

กริช อัมโภชน์. 2540. **การสร้างหลักสูตรและโครงการฝึกอบรม.** กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2547. **คู่มือการพัฒนามาตรฐานโรงฆ่าสัตว์และการจำหน่ายเนื้อสัตว์.** กรุงเทพฯ : กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

ขจรศักดิ์ หาญณรงค์ และชิดพงษ์ สยามเนตร. 2541. **การฝึกอบรมในลักษณะระบบ** : เอกสารงานวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมงานวิจัย. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

เครือวัลย์ ลิ้มอภิชาติ. 2531. **หลักและเทคนิคการจัดการฝึกอบรมและพัฒนา.** กรุงเทพฯ : ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จำเนียร ชุณหโสภาค. 2543. **รายงานการวิจัย “การประเมินหลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยขั้นพื้นฐานของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง”.** กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539. **การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อลีนเพรส.

ชวาล แพรัตกุล. 2518. **เทคนิคการวัดผล.** กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2537. **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

ชูศรี สุวรรณโชติ. 2544. **หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.

เดชา ทวีไทย. 2532. “การประเมินหลักสูตรรายวิชาพลศึกษาของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เตือนใจ เกตุษา. 2531. **การประเมินหลักสูตรปริญญาตรี วิชาเอกวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.** กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ทนง ทองเต็ม. 2523. "ปัญหาในการบริหารงานฝึกอบรมแก่พนักงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีการไฟฟ้านครหลวง." วิทยานิพนธ์พาณิชยศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิศนา แขมมณี. 2520. **การประเมินหลักสูตร** ในเอกสารการอบรมวิจัยปฏิบัติการครั้งที่ 6 เรื่องการประเมินหลักสูตร. กรุงเทพฯ : กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ.

ธำรง บัวศรี. 2532. **ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

นิลพันธุ์ ภารศิลป์. 2540. "การประเมินหลักสูตรผู้กำกับการของสถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ กองบัญชีการศึกษา โดยใช้แบบจำลอง CIPP Model." วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

น้อย ศิริโชติ. 2524. **เทคนิคการฝึกอบรม.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

บุญชม ศรีสะอาด. 2535. **การวิจัยเบื้องต้น.** กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ปทีป เมธาคุณวุฒิ. 2532. **หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ และ สวิง สุวรรณ. 2531. **การฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.** กรุงเทพฯ : คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535. **การบริหารงานวิชาการ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหมิตรออฟเซท.

พร้อมพรรณ อุดมสิน. 2538. **การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนคณิตศาสตร์.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รวีวรรณ ชินะตระกูล. 2538. **วิธีวิจัยการศึกษา.** กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

รวีวรรณ ชินะตระกูล. 2542. **การทำวิจัยทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ : ที.พี.พริ๊นท์.

วิชัย ดิสสระ. 2535. **การพัฒนาหลักสูตรและการสอน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

วิชัย วงศ์สุวรรณ. 2534. "การนำเสนอหลักสูตรฝึกอบรมครูสังคมศึกษา ของศูนย์การพัฒนาการเรียนการสอนสังคมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิชัย วงษ์ใหญ่. 2527. **กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน – ภาคปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศิริวิทย์ กุลโรจนภัทร. 2540. **การประเมินผลโครงการในภาพรวมของกรมประชาสัมพันธ์ ปีงบประมาณ 2540.** เอกสารงานวิจัยเสนอต่อกรมประชาสัมพันธ์.

ศุภพงษ์ ปิ่นเวหา. 2533. "การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ช่างอุตสาหกรรม : ศึกษาเฉพาะวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือ." ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลก.

สงัด อุทรานันท์. 2532. **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม

สถาบันอาหาร. 2548. **BSE (Bovine Spongiform Encephalopathly).** [Online]. Available : http://www.nfi.or.th/current-trade-issues/bse-thai.html.

สถาพร ศรีธรรมโรจน์. 2543. "การประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมบริหารของผู้จัดการกลุ่มบริษัทไทยโตชิบา." วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ส่วนมาตรฐานด้านการปศุสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานด้านการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์. ม.ป.ป. **คู่มือระเบียบการปฏิบัติงาน "การปฏิบัติงานตามมาตรฐานฟาร์มโคนม" สำหรับสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ส่วนมาตรฐานด้านการปศุสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานด้านการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์. ม.ป.ป. **คู่มือระเบียบการปฏิบัติงาน "การปฏิบัติงานตามมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ" สำหรับสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ส่วนมาตรฐานด้านการปศุสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานด้านการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์. ม.ป.ป. **คู่มือระเบียบการปฏิบัติงาน "การปฏิบัติงานตามมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสุกร" สำหรับสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ส่วนมาตรฐานด้านการปศุสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานด้านการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์. ม.ป.ป. **สรุปผลการปฏิบัติงานการฝึกอบรมประจำปีงบประมาณ 2547.** กรุงเทพฯ : ส่วนมาตรฐานด้านการปศุสัตว์ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานด้านการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์.

สุชาติ ประชากุล. 2513. **หลักการบริหารแผนใหม่.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพร่วิทยา.

สุนันท์ ศลโกสุม. 2525. **การประเมินผลทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุมิตร คุณานุกร. 2520. **หลักสูตรและการสอน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

อรณิช รักเสรีธรรม. 2547. "การประเมินหลักสูตรการอบรมครูคณิตศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคุรุสภา." วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางโครงการฝึกอบรม

การฝึกอบรมระยะสั้น หลักสูตร " สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ " สาขาโคนม

รุ่นที่ 7 ประจำปี 2548

ระหว่างวันที่ 17 - 19 สิงหาคม 2548

ณ โรงแรมเฟิสท์ ถ.เพชรบุรี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

****

วันพุธที่ 17 สิงหาคม 2548

07.00 – 08.30 น.	ลงทะเบียน
08.30 – 09.00 น.	พิธีเปิดและบรรยายพิเศษ โดย น.สพ.ยุคล ลิ้มแหลมทอง อธิบดีกรมปศุสัตว์
09.00 – 10.30 น.	หลักเกณฑ์และระเบียบมาตรฐานฟาร์มโคนม และการผลิตน้ำนมดิบของประเทศไทย พ.ศ. 2542 โดย สพ.ญ.วิมล อยู่ยืนยง
10.30 – 12.00 น.	ข้อกำหนดการควบคุมการใช้ยาสัตว์ในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โดย น.สพ.สุรยุทธ ทรงสุหมัด
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 14.30 น.	การบริหารการจัดการฟาร์ม และการจัดการสุขภาพโคนม โดย ผศ.น.สพ.ดร.กิตติศักดิ์ อัจฉริยะขจร
14.30 – 16.00 น.	การบริหารการจัดการฟาร์ม และการจัดการสุขภาพโคนม (ต่อ) โดย ผศ.น.สพ.ดร.กิตติศักดิ์ อัจฉริยะขจร

วันพฤหัสบดีที่ 18 สิงหาคม 2548

09.00 – 10.30 น.	พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ โดย น.สพ.ธวัชชัย รอดสม
10.30 – 12.00 น.	ข้อปฏิบัติเมื่อเกิดโรคระบาดสัตว์ โดย ผอ.สคบ. หรือผู้แทน
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 14.30 น.	การจัดการสิ่งแวดล้อมในมาตรฐานฟาร์มโคนม โดย อาจารย์เกียรติศักดิ์ ตันเจริญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14.30 – 16.00 น. มาตรฐานความปลอดภัยของอุตสาหกรรมนมและผลิตภัณฑ์
โดย นายประภากร วัฒโนดร
ผู้แทน บ.โฟร์โมสต์ ฟริสแลนด์ ประเทศไทย จำกัด

วันศุกร์ที่ 19 สิงหาคม 2548

09.00 – 10.30 น. ภาวะอุตสาหกรรมการเลี้ยงโคนมในปัจจุบัน
โดย นายอุดม นวลหนูปล้อง
สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์

10.30 – 12.00 น. ภาวะอุตสาหกรรมการเลี้ยงโคนมในปัจจุบัน (ต่อ)
โดย นายอุดม นวลหนูปล้อง
สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์

12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

13.00 – 16.00 น. อภิปรายและสัมมนาหน้าที่ความรับผิดชอบและวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มโคนม
โดย วิทยากรภาคเอกชน

16.00 – 16.30 น. ประเมินผล

หมายเหตุ อาหารว่าง ช่วงเช้า เวลา 10.30 – 10.40 น.
ช่วงบ่าย เวลา 14.30 – 14.40 น.

****

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางโครงการฝึกอบรม

การฝึกอบรมระยะสั้น : หลักสูตร "สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์" สาขาสุกร

รุ่นที่ 9 ประจำปี 2548

ระหว่างวันที่ 3 – 5 สิงหาคม 2548

ณ โรงแรมเฟิสท์ ถ.เพชรบุรี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

****

วันพุธที่ 3 สิงหาคม 2548

07.00 – 08.30 น.	ลงทะเบียน
08.30 – 09.00 น.	พิธีเปิดการฝึกอบรม โดย น.สพ.ยุคล ลิ้มแหลมทอง อธิบดีกรมปศุสัตว์
09.00 – 10.30 น.	หลักเกณฑ์และระเบียบมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสุกรของประเทศไทย โดย สพ.ญ.พรศิริ ตั้งใจพัฒนา
10.30 – 12.00 น.	ข้อกำหนดการควบคุมการใช้ยาสัตว์ในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โดย น.สพ.สุรยุทธ ทรงสุหมัด
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 14.30 น.	การจัดการสิ่งแวดล้อมในมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสุกร โดย น.สพ.อารักษ์ ชัยกุล
14.30 – 16.00 น.	ความปลอดภัยของเนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์ โดย ผศ.น.สพ.ดร.สุเจตน์ ชื่นชม

วันพฤหัสบดีที่ 4 สิงหาคม 2548

09.00 – 12.00 น.	การบริหารการจัดการฟาร์ม และการจัดการสุขภาพสุกร โดย น.สพ.ดำเนิน จตุรวิวงศ์
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 16.00 น.	ภาวะอุตสาหกรรมการเลี้ยงสุกรในปัจจุบัน โดย น.สพ.นพพร วายุโชติ

วันศุกร์ที่ 5 สิงหาคม 2548

09.00 – 10.30 น.	พ.ร.บ.ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ โดย น.สพ.ธวัชชัย รอดสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10.30 – 12.00 น.	ข้อปฏิบัติเมื่อเกิดโรคระบาดสัตว์ โดย ผอ.สคบ. หรือผู้แทน
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 16.00 น.	อภิปรายและสัมมนาหน้าที่ความรับผิดชอบและวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสุกร โดย วิทยากรภาคเอกชน
16.00 – 16.30 น.	ประเมินผล

หมายเหตุ : อาหารว่าง ช่วงเช้า เวลา 10.30 – 10.40 น.
ช่วงบ่าย เวลา 14.30 – 14.40 น.

****

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางโครงการฝึกอบรม

การฝึกอบรมระยะสั้น : หลักสูตร " สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ " สาขาสัตว์ปีก

รุ่นที่ 4 ประจำปี 2548

ระหว่างวันที่ 27 – 29 กรกฎาคม 2548

ณ โรงแรมเฟิสท์ ถ.เพชรบุรี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

****

วันพุธที่ 27 กรกฎาคม 2548

07.00 – 08.30 น.	ลงทะเบียน
08.30 – 09.00 น.	พิธีเปิดการฝึกอบรมและบรรยายพิเศษ โดย น.สพ.ยุคล ลิ้มแหลมทอง อธิบดีกรมปศุสัตว์
09.00 – 10.30 น.	หลักเกณฑ์และระเบียบมาตรฐานฟาร์มสัตว์ปีกของประเทศไทย โดย สพ.ญ.คณารัตน์ หรินทรานนท์
10.30 – 12.00 น.	ข้อกำหนดการควบคุมการใช้ยาสัตว์ในฟาร์มสัตว์ปีก โดย น.สพ.สุรยุทธ ทรงสุหมัด
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 14.30 น.	พ.ร.บ. ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ โดย น.สพ.ธวัชชัย รอดสม
14.30 – 16.00 น.	ข้อปฏิบัติเมื่อเกิดโรคระบาดสัตว์ โดย ผอ.สคบ. หรือผู้แทน

วันพฤหัสบดีที่ 28 กรกฎาคม 2548

08.30 – 10.00 น.	การบริหารการจัดการฟาร์ม การจัดการสุขภาพไก่พันธุ์และสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก โดย น.สพ.สุรชัย สินธุนันท์สกุล
10.00 – 11.00 น.	การบริหารการจัดการฟาร์มและการจัดการสุขภาพไก่เนื้อ โดย น.สพ.ประเทพ จารุสารสุทธิกุล
11.00 – 12.00 น.	การบริหารการจัดการฟาร์มและการจัดการสุขภาพไก่ไข่ โดย น.สพ.บัณฑิต ลีลายนะ
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

13.00 – 14.30 น. การบริหารการจัดการฟาร์มและการจัดการสุขภาพเป็ดพันธุ์และเป็ดเนื้อ

โดย น.สพ.พงค์ศักดิ์ มาไพศาลทรัพย์

14.30 – 16.00 น. การจัดการสิ่งแวดล้อมในมาตรฐานฟาร์มสัตว์ปีก

โดย น.สพ.ธีรยุทธ กิมกุล

วันศุกร์ที่ 29 กรกฎาคม 2548

09.00 – 10.30 น. ความปลอดภัยของเนื้อสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์

โดย น.สพ.เกรียงศักดิ์ แดงพรม

10.30 – 12.00 น. ภาวะระบบการเลี้ยงสัตว์ปีกในปัจจุบัน

โดย รศ.น.สพ.ดร.จิโรจ ศศิปรียจันทร์

12.00 - 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

13.00 - 16.00 น. อภิปรายและสัมมนาหน้าที่ความรับผิดชอบและวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงานของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

โดย น.สพ.กิตติ ทรัพย์ชูกุล

น.สพ.สมเจตน์ คีตะสิน

16.00 – 16.30 น. ประเมินผล

หมายเหตุ : อาหารว่าง ช่วงเช้า เวลา 10.30 – 10.40 น.

ช่วงบ่าย เวลา 14.30 – 14.40 น.

****

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
การประเมินโครงการฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย

สำหรับสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่ผ่านการฝึกอบรม

คำชี้แจง

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คุณภาพของโครงการฝึกอบรม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงโครงการฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 **สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม**

คำชี้แจง โปรดเติมคำหรือข้อความ หรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ

( ) 21 – 30 ปี ( ) 31 – 40 ปี

( ) 41 – 50 ปี ( ) 51 ปีขึ้นไป

3. ลักษณะของงานที่ทำ

( ) ทำงานในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ( ) ตัวแทนจำหน่ายยาสัตว์

( ) รับราชการ ( ) อื่นๆ

4. วุฒิสูงสุดทางการศึกษา

( ) ปริญญาตรี

( ) ปริญญาโท

( ) ปริญญาเอก

( ) อื่นๆ ถ้ามี (โปรดระบุ).....

5. ประสบการณ์ในการทำงาน

( ) น้อยกว่า 5 ปี ( ) 5 – 10 ปี

( ) 11 – 15 ปี ( ) มากว่า 15 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 **คุณภาพของโครงการฝึกอบรม**

ด้านบริบท (Context)

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาว่าโครงการฝึกอบรมนี้มีความเหมาะสมในด้านสภาพแวดล้อมหรือบริบท (Context) ในระดับใด โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ระดับความเหมาะสมมีดังนี้

1 หมายถึง ความเหมาะสมน้อยที่สุด
2 หมายถึง ความเหมาะสมน้อย
3 หมายถึง ความเหมาะสมปานกลาง
4 หมายถึง ความเหมาะสมมาก
5 หมายถึง ความเหมาะสมมากที่สุด

ข้อที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม				
		1	2	3	4	5
1.	ด้านบริบท (Context) เนื้อหาวิชามีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ					
2.	ความสอดคล้องของเนื้อหากับการนำไปใช้ควบคุมฟาร์มจริงหลังฝึกอบรม					
3.	เนื้อหาของหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้และทักษะการทำงานเพิ่มขึ้น					
4.	เนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้					
5.	เนื้อหาของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าฝึกอบรม					
6.	เนื้อหาวิชามีความชัดเจนเข้าใจง่าย					
7.	วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ของผู้เข้าอบรม					
8.	วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานหลังฝึกอบรม					
9.	การตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรมเป็นประโยชน์กับวงการปศุสัตว์ไทย					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input)

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาว่าโครงการฝึกอบรมนี้มีความเหมาะสม/เพียงพอ ในด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ในระดับใด โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ระดับความคิดเห็นมีดังนี้

1 หมายถึง ความเหมาะสมหรือเพียงพอน้อยที่สุด
2 หมายถึง ความเหมาะสมหรือเพียงพอน้อย
3 หมายถึง ความเหมาะสมหรือเพียงพอปานกลาง
4 หมายถึง ความเหมาะสมหรือเพียงพอมาก
5 หมายถึง ความเหมาะสมหรือเพียงพอมากที่สุด

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1.	**ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input)** เอกสารประกอบการฝึกอบรมสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่บรรยาย					
2.	คุณวุฒิและความเชี่ยวชาญของวิทยากรในเนื้อหาวิชา					
3.	ความสอดคล้องของเวลาในการฝึกอบรมกับเนื้อหาวิชาแต่ละเรื่อง					
4.	ห้องฝึกอบรมมีความเพียงพอต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม					
5.	ความเพียงพอในการจัดสรรงบประมาณ					
6.	การประชาสัมพันธ์ข่าวสารการฝึกอบรมล่วงหน้าแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม					
7.	สื่อและอุปกรณ์การอบรมมีความทันสมัย					
8.	สถานที่อำนวยความสะดวกต่างๆ ได้แก่ ห้องน้ำ ห้องรับประทานอาหาร และสถานที่จอดรถ					
9.	ความสะดวกในการได้รับบริการด้านเอกสารประกอบคำบรรยาย					
10.	ความพร้อมในการจัดโครงการฝึกอบรม					
11.	การจัดบรรยากาศในห้องฝึกอบรม เช่น อุณหภูมิ แสงไฟ และเครื่องเสียง					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านกระบวนการ (Process)

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาโครงการฝึกอบรมนี้มีความเหมาะสมในด้านกระบวนการ (Process)ในระดับใด โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ระดับความเหมาะสมมีดังนี้

1 หมายถึง ความเหมาะสมน้อยที่สุด
2 หมายถึง ความเหมาะสมน้อย
3 หมายถึง ความเหมาะสมปานกลาง
4 หมายถึง ความเหมาะสมมาก
5 หมายถึง ความเหมาะสมมากที่สุด

ข้อที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม				
		1	2	3	4	5
1.	ด้านกระบวนการ (Process) การใช้สื่อนำเสนอเนื้อหาวิชามีความสะดวกราบรื่น					
2.	การสร้างแรงจูงใจของวิทยากรในระหว่างการฝึกอบรม					
3.	ความเหมาะสมของวิธี / เทคนิคการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร					
4.	คุณภาพการบริการของคณะทำงาน					
5.	การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์หลังจากการฟังบรรยาย					
6.	ความเหมาะสมของวิธี / เทคนิคการประเมินของผู้เข้าอบรม					
7.	ความเหมาะสมในการใช้เกณฑ์เพื่อประเมินผลการฝึกอบรม					
8.	ความเหมาะสมของการจัดช่วงเวลาอื่น นอกเหนือจากชั่วโมงบรรยาย เช่น เวลาพักรับประทานอาหารเที่ยง และอาหารว่าง					
9.	การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของคณะทำงาน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านผลผลิต (Product)

คำชี้แจง ให้พิจารณาว่าหลังจากที่ท่านได้รับการฝึกอบรมแล้ว ท่านมีการพัฒนาหรือมีคุณลักษณะต่อไปนี้ในระดับใด โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ระดับคุณลักษณะมีดังนี้

1 หมายถึง ไม่ดีที่สุด/น้อยที่สุด
2 หมายถึง ไม่ดี/น้อย
3 หมายถึง ดี/ปานกลาง
4 หมายถึง ดีมาก/มาก
5 หมายถึง ดีที่สุด/มากที่สุด

ข้อที่	รายการ	ระดับคุณลักษณะ				
		1	2	3	4	5
	ด้านผลผลิต (Product)					
1.	เพิ่มพูนความรู้ในด้านวิชาการและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล					
2.	เป็นผู้มีคุณธรรม และจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ					
3.	การนำความรู้ในการฝึกอบรมไปใช้ในหน้าที่การงานภายหลังการฝึกอบรม					
4.	การรู้จักคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความคิดเห็นให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การฝึกอบรม					
5.	ความเข้าใจในหลักการทำงานและหน้าที่ของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม					
6.	มีความเชี่ยวชาญ สามารถแก้ไขปัญหาและให้คำปรึกษาให้กับผู้ประกอบการเลี้ยงสัตว์					
7.	สามารถจัดการและวางแผนการทำงานเพื่อรองรับสถานการณ์เมื่อเกิดภาวะโรคระบาด					
8.	การนำความรู้ไปพัฒนาฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่อยู่ในความรับผิดชอบเข้าสู่หลักเกณฑ์ฟาร์มมาตรฐาน					
9.	การนำความรู้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน					
10.	เข้าใจโครงสร้างการทำงานและกลยุทธ์ในการดำเนินงาน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 **ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงโครงการฝึกอบรม**

คำชี้แจง กรุณาเขียนแสดงความคิดเห็น / ข้อเสนอแนะที่ท่านคิดว่าโครงการฝึกอบรมควรมีการปรับปรุง และแก้ไขต่อไป

1. ด้านบริบท (Context)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ด้านกระบวนการ (Process)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านผลผลิต (Product)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

****

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล	นางสาวอิสราภรณ์ ทองเพียง
วัน เดือน ปี เกิด	22 มกราคม 2520
สถานที่เกิด	อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 16 ถนนรณชัยชาญยุทธ 23 ตำบลในเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 3
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2538 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจาก โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2542 สำเร็จการศึกษา วิทยาศาสตรบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) คณะเทคโนโลยีการเกษตร จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2548 สำเร็จการศึกษา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาวิทยาศาสตร์ (วิทยาศาสตร์ทั่วไป) จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้